Janwars 1913. g.

Kristigs Wehstnesis.

8. gads. — № 1.

Redakzija un ekspedizija: Rigâ, „Golgatas Namâ", Hospitala eelâ 24. Telefons 73-12. (Рига, Лифл. губ., Госпитальная ул. 24.)
Redaktors-isdewejs **W. Fetlers**.
Kreewu schurnala „Гость" redakzija: С.-Петербургъ, „Домъ Евангелія", 24 линія № 11. W. Fetlera telegrafiska adrese Peterburgâ: Петербургъ-Авенезеръ.

Maksa ar peesuhtischanu par gadu 1 rubli 50 kap.; pa numureem pehrkot — 10 kap.; ahrsemês 1 dolaru waj 2 rbl. Sludinajumi sihku rakstu rindiņa maksâ 20 kap.

„Kristigs Westnesis", (The Christian Messenger), a lettish religious monthly. Publisher and Editor: Rev. W. FETLER, Hospital-Str. 24, Riga, Russia.

Pehz Joh. Schillera:

Jaunagada dewise.

W. F.

Weens, jeb **neweens** — tik weenu iswehleschu,
Tad jaunais gads buhs schehlastibas gads.
Tew, mihlais Jesu, atkal saderešchu;
Tew kalpošchu, Tew mihlešchu, zik spehšchu;
Tu schodeen, rihtu weenmehr man tas pats . . .
Weens, jeb neweens, ak Pestitajs,
Tu manim wiss un weenigais!

Waj **nè**, jeb **ja** — bet tik ne abejadi! —
Pat neleetis tà buht par kaunu tur.
Tam meln tehwam — tam gan kalpo schahdi,
Bet „ja **un** nè" naw pateesibas stahdi:
Ihsts kristigais tà newar teikt nekur;
Waj „nè", jeb „ja" — tik taisnibu,
Kà seltu ihstu, spihdošchu.

Waj **auksts**, jeb **karsts** — bet tik bes remdenuma,
So remdenos no mutes isspļaus Deews;
Winsch tewi wadijis us dsihwes zeļa gluma,
Winsch sargajis no posta, netikuma;
Ak, sirds, tam Kungam tadehļ ustizees!
Waj auksts, jeb karsts, ak sargi, Tehws —
Auksts gan ir slikts — bet sliktaks wehss.

Waj **wezs**, jeb **jauns** — bet wezôs traukôs lejot
Wehl jaunu wihnu — abi bojâ eet.
Ar prahta likumeem wirs semes wari klejot —
Bes jaunas sirds kļuht laimê nezerejot,
Kaut to pa sahnzeļeem tew eeguht labi schkeet.
Waj wezs, jeb jauns — taws isskats spošchs —
Kļuht debesîs — naw peeteekošchs.

Eet **turp**, jeb **atpakaļ** — bet ne us weetas —
Tà azim drihsi issuhd mehrķis ihsts.
Jel nekaunees, ka top schis tekas smeetas!
Us preekschu ween un peeturees pee leetas.
Bet atpakaļ! — ja wezais zeļsch naw schķihsts . . .
Waj schurp, jeb turp! Kas nesteigsees,
Tas debess walstî neee-ees.

Waj **uswaret**, jeb **mirt** — lai gals top karam —
Un laba leeta ari uswarès;
Kaut brihscham, rahdas, — jakriht muhsu garam,
Tak tizibâ it wisu pahrspeht waram,
Un spehkeem suhdot — Jesus palihdsès;
„Waj mirt, jeb dsihwot", sauksim tà:
„Ihsts Wadons eet mums preek[illegible]alâ!"

Waj **sche**, jeb **tur**, bet ne pehz abeem dsihtees
Zik spehjams strahdat, zenstees, puhletees,
Kà kristigajam wajag' parahditees;
Par apsmeekleem un saimeem neisbihtees —
Tad muhs pee mehrķa drihsi wedîs Deews.
Waj sche, jeb tur, lai peerahdam —
Kam kalpojam, kur peederam.

Waj **tagad**, jeb **nekad**! — Ar mihlestibu!
Kungs, lai Taws waigs par man ir apgaismots;
Tew peederet, Tew muhscham kalpot gribu.
Ak swehti, Deews! Kungs, dodi pastahwibu —
Tew nelaidischu, pirms tas taps man dots.
Waj tagad, jeb nekad! Schis pats —
Kas sin — waj naw mans pehdejs gads . . .

Eewehrojami spredikí.

Teologijas daktera Martina Lutera:

Taisnoschanas Metode un Augli.

Bet es jums saku: kamehr mantineeks wehl ir behrns, tad starp winu un kalpu naw nekahdas starpibas, jebschu winsch ir kungs par wisu mantu. Bet winsch ir apakschu pahrstahwetajeem un sargeem lihds tam no tehwa nosazeetam laikam Tapat ari mehs, kad bijam behrni, bijam kalpu kahrtâ apakschu pasaules likumu sahkumeem. Bet kad ta laika peepildischana nahza, tad Deews suhtija sawu Dehlu, dsimuschu no seewas un noliktu apakschu baushibas, ka Winsch tos, kas bija apakschu baushibas, atpirktu, ka mehs to behrnu teesu dabutu. Un kad nu juhs esat behrni, tad Deews sawa Dehla Garu ir suhtijis juhsu sirdis, tas sauz: Aba Tehtit! Tad nu wairs neesi kalps, bet behrns; bet ja behrns, tad ari Deewa mantineeks zaur Kristu. — Gal. 4:1—7.

Schis teksts aisker Pawila galwenâs mahzibas paschu kodolu. Eemesls, kadehl winu labi saprot tikai masums, naw tas, ka winsch buhtu tik tumschs un gruhts, bet tas, ka tik mas no tizibas atsihschanas ir atlizis pasaulê, bes ka naw eespehjams Pawilu saprast, kursch wisur par tizibu runa ar tahdu nopeetnibu un spehku. Man tadehl wajag runat tahdâ weidâ, lai schis teksts parahditos skaidrs; un lai winu labak waretu illustret, gribu runat daschus wahrdus eewadam.

Wispirms tadehl mums jasaprot, ka ta mahziba, kurâ labi darbi teek peewesti, tahlu atschkiras no tâs, kura runâ par taisnoschanu; jo ir leela starpiba starp weelu un winas darboschanos; starp zilweku un wina darbu. Taisnoschana atteezas us zilweku un ne us darbeem; jo *zilweks* top waj nu taisnots un glahbts, jeb teesats un sodits, ne darbi. Naw ari nekahds strihds starp Deewa laudim par to, ka zilweks netop taisnots zaur darbeem, bet taisnoschanai janahk no zita kahda awota, ne no wina pascha darbeem; jo Mosus, rakstot par Abelu, saka: „Tas Kungs usluhkoja Abelu un wina upuri." Papreeksch Winsch usluhkoja Abelu paschu, tad wina upuri; tadehl ka Abels papreeksch tika skaitits taisns un peenehmigs Deewam, un tad wina dehl tika peenemts ari wina upuris, un ne winsch pats upura dehl. Un atkal, Deews neusluhkoja Kainu, un tadehl ari wina upuri nê: tadehl tu redsi, ka *usluhkots teek papreekschu strahdneeks, tad darbs.*

No schi war skaidri redset, ka neweens darbs newar buht Deewam peenehmigs, ja tas, kas winu dara, naw papreeksch no Wina peenemts: un atkal neweens darbs neteek no Wina atmests, ja tas daritajs naw atmests papreeksch. Domaju, ar schim peesihmem peetiks par scho leetu tagad; zaur winam weegli saprast, ka ir 2 schkiras darbu, darbi *preeksch* taisnoschanas, un *pehz*; un ka schee pehdejee ir teescham labi darbi, bet pirmee tikai israhdas kâ labi. Zaur scho nahk tahda nesapraschanas [illegible] Deewu un wiltneeku swehtajeem; scha eemesla dehl [illegible] daba un prahts sazelas un trako pret Swehto Ga[illegible] par scho leetu runâ gandrihs wisi Sw. Raksti. Tas [illegible] apsihmê sawâ Wahrdâ wisus darbus eepreeksch taisnoschanas par launeem un bes jebkahda swara, un prasa, lai zilweks par wisâm leetam buhtu taisnots. Atkal, Winsch nosauz wisus zilwekus, kas naw no jauna atdsimuschi, un kuru daba ir tahda, kahdu wini to no saweem wezakeem sanehmuschi, nepahrgrosita, — par netaisneem un launeem, pehz ta wahrda: „Ikkatrs zilweks ir melkulis," tas ir, nespehjigs ispildit sawu peenahkumu, un darit tâs leetas, kuras winam peenahktos darit; un „wiss winu sirdsprahts un padoms tikai launs bija weenmehr"; kadehl winsch naw spehjigs darit kautko labu, jo wina darbu awots, tas ir wina sirds, ir samaitata. Ja winsch dara darbus, kuri no ahreenes isleekas labi, tee naw nemas labaki, kâ Kaina upuris.

Scheit atkal stahjas preekschâ prahts, muhsu zeenigais kungs, kursch isleekas buht loti gudrs, bet kursch pateesibâ ir negudrs un akls, pretimrunajot Deewam un pahrmetot Winam meloschanu; isgresnots ar sawâm gekibam un nespehzigo godu, proti, ar dabas gaismu, brihwo prahtu, dabas spehku; ari ar paganu grahmatam un zilweku mahzibam, kuru saturs ir, ka netaisnota zilweka darbi ir labi darbi, un ne lihdsigi Kaina darbeem, ja, un ir tik labi, ka tas, kas winus dara, top zaur wineem taisnots; ka Deews papreeksch usluhkos darbus, tad daritaju. Schahdâ mahziba tagad walda wisur skolâs, seminarôs, klosterôs, kur swehteem, ne zitadeem kâ Kainam, ir wara un autoritate. Tagad is schis maldibas zelâs zita: tee, kuri tâ wehrtê darbus, un atteezigi nezeena daritaju, un pareisu taisnoschanu, eet tik tahlu, ka peeraksta wisus nopelnus un taisnoschanu darbeem, isdariteem eepreeksch taisnoschanas, neeewehrojot nemas tizibu, peewedot ko Jekabs sazijis, ta tiziba bes darbeem mirusi. Scho apustula teikumu wini pareisi nesaprot; loti mas eewehrojot tizibu, wini weenumehr lihp pee darbeem, zaur ko tee doma leelisku ko panahkt, un ir pahrleezinati, ka sawu darbu dehl wini eemantos Deewa schehlastibu: schahdâ zelâ wini pastahwigi ir nesaskanâ ar Deewu, parahdotees kâ Kaina dsimums. Deews usluhkoja zilweku, tad zilweka darbus; Deews peenehma darbu daritaja dehl, schee prasa, lai darbu dehl daritajs tiktu kronets.

Bet scheit tu, warbuht, sazisi, ko tad wajag darit? Kahdâ zelâ es waru tapt taisnots un Deewam peenehmigs? Kâ es sasneegschu scho pilnigo taisnoschanu? Us scheem jautajumeem atbild ewangelijs, mahzidams, ka tew ir wajadsigs dsirdet Kristu, palautees pilnigi us Winu, aisleedsot sewi un neustizetees sawa pascha spehkam; schahdâ zelâ tu tapsi pahrwehrsts no Kaina par Abelu, un buhdams pats peenehmigs, upuresi peenehmigas dahwanas tam Kungam. Tiziba ir ta, kas taisno tewi, jo tu esi ar winu apbalwots; tas Kungs peedod tew wisus grehkus zaur Kristus, Wina Dehla widutajibu, kuram tiz un ustizas schi tiziba. Wehl wairak, schahdai tizibai Winsch dod sawu Garu, kursch pahrgrosa zilweku un winu gluschi atjauno, dodams winam zitu

prahtu un zitu gribu. Tahds dara tikai labus darbus. Tadehl nekas zits netop prasits preeksch taisnoschanas, ka dsirdet Jesu Kristu, muhsu Pestitaju, un Winam tizet. Tomehr schee naw dabiski, bet schehlastibas darbi.

Tà tad tas, kas puhlas sasneegt schis leetas zaur darbeem, aisber zeļu pee ewangelija, tizibas, schehlastibas, Kristus, Deewa un wisàm leetam, kuras peepalihds pee pestischanas. Atkal, nekas zits naw wajadsigs preeksch labu darbu ispildischanas, kà taisnoschana; un tas, kas to ir sanehmis, isdara labus darbus, un neweens zits. No scha peeteekoschi redsams, ka sahkums, turpinajums un zilweka pestischanas eekahrtojums ir schahds: wispirms teek prasits, ka tu dsirdetu Deewa Wahrdu; tahļak, ka tu tizetu; tad, ka tu strahdatu; un tà beidsot taptu glahbts un laimigs. Tas, kas scho eekahrtojumu pahrgrosa, bes schaubam, naw no Deewa. Pawils ari scho apraksta, sakot: „Ikweens, kas ta Kunga wahrdu peesauks, taps isglahbts. Kà lai nu to peesauz, us ko naw tizejuschi? Bet kà lai tiz, no ka naw dsirdejuschi? Bet kà lai dsird bes sludinataja? Bet kà lai sludina, ja netop suhtiti?" (Rom. 10:13—15).

Kristus muhs mahza luhgt tàs pļauschanas Kungu, isdsiht strahdneekus sawâ pļaujamâ; tas ir, pateesus sludinatajus. Kad mehs winus dsirdam sludinam pateeso Deewa Wahrdu, mehs waretu sahkt tizet; tiziba taisno zilweku un dara winu pateesi deewbijigu, tà ka winsch tagad jauz us Deewu swehtuma garâ, un dara tikai labu, un tà top isglahbts. Tà tas, kas tiz, taps isglahbts; bet kas strahda bes tizibas, ir pasudinats; kà Kristus saka, kas netiz, taps pasudinats, un nekahdi darbi winu neisglahbs. Daschi saka: es tagad puhleschos tapt godigs. Jr teescham teizami, ka mehs mahzamees west godigu dsihwi, un darit labus darbus. Bet ja kahds jauta wineem, kà mehs waretu peedabut sewi pee godiguma, un kahdâ zeļâ mehs waretu winu sasneegt, wini atbild, ka mums wajag gawet, luhgt, beeschi apmeklet deewnamus, sargatees no grehkeem, u. t. t. Zaur ko weens top par Kartuseeschu muhku, zits iswehlas kahdu zitu muhku ordeni, un zits swehtijàs par preesteri; ziti moza sawu meesu, walkajot saru drehbes, ziti schausch sawu meesu ar pahtagam, ziti dara sew pahri zitadâ kahrtâ; bet schee ir no Kaina zilts, un winu darbi naw nebuht labaki kà Kaina darbi; jo wini paleek tahdi pat, kahdi tee bija agrak, besdeewigi un bes taisnoschanas; ir pahrmaina notikusi tikai ahrigôs darbôs, isskatâ, weetâ u. t. t.

Wini maſ domà par tizibu, wini dara tikai tahdus darbus, kuri wineem israhdas par labeem, domadami zaur teem tikt debesis. Bet Kristus sazija: „Zihnjatees eeeet zaur teem schaureem wahrteem, jo Es jums saku, daudsi meklès eeeet un newarès." (Luk. 13:24). Kapehz tà? tadehļ, ka wini nesin, kas schee schauree wahrti ir; jo ta ir tiziba, kura pilnigi isnihzina jeb leek rahditees zilwekam par neko sawa pascha azîs, un prasa, lai winsch neustizas sawa pascha darbeem, bet lai paļaujas us Deewa schehlastibu, un lai ir gataws atstaht un pazeest wisu ko. Tee „swehtee" no Kaina dsimuma domà, ka winu labee darbi ir tee schauree wahrti; un netop tadehļ besspehzigi jeb masaki, lai waretu ee-eet.

Kad mehs sahkam sludinat par tizibu teem, kas tikai tiz darbeem, tee smejas un isswilpj muhs, sazidami: „Waj tu turi muhs par turkeem un paganeem, kureem tagad peenahkas papreeksch mahzitees tizibu? Waj lai buhtu tahds skaits preesteru, muhku un nonnes, un tiziba nebuhtu pasihstama? kas nesin, ko winam jatiz? pat grehzineeki to sin." Schahdâ kahrtâ eekustinati un usbudinati, wini domajas sewi pahrpilnigi apbalwotus ar tizibu, un ka to zitu tagad japabeidz un japeepilda ar darbeem. Wini tura tizibu tik masu un neezigu, tadehļ ka wini nesin, kas tiziba ir, un ka wina weenigà ir, kas taisno. Tee sauz [illegible] par tizibu, ja tee tiz tam, ko tee par Kristu dsirdejuschi; schahda weida tiziba ir ari welneem, un tomehr wi[illegible] taisnoti. Bet scho drihsak wajadsetu nosaukt par zilw[illegible] domam. Tizet, ka tas ir pateesiba, kas ir sludinats par Kristu, nepeeteek, lai eezeltu tewi par tizigo, bet tew newajag schaubitees, ka esi teem peeskaitits, kam wisas Kristus swehtibas teek dotas un parahditas; to tam, kas tiz, wajag skaidri apleezinat, ka winsch ir swehts, deewbijigs, taisns, Deewa behrns, un pahrleezinats par pestischanu; un tas — ne zaur kahdu pascha nopelnu, bet weenigi tikai zaur Deewa schehlastibu, kura pahr mani isleeta Kristus dehļ: kura, winsch tiz, ir tik bagata un pilniga, kahda wina ari pateesi ir, kà lai gan winsch buhtu bijis itkà noslihzis grehkâ, winsch tomehr ir darits swehts, un tapis par Deewa behrnu.

Tadehļ nem wehrâ, lai tu ne druszin neschaubees, ka esi Deewa behrns, un tadehļ taisnots zaur Wina schehlastibu; prom ar wisàm bailem un ruhpem! Tomehr tew jabihstas un jatrihz, ka tu waretu isturet schinî zeļâ lihds galam; bet tu to nedrihksti tà darit, itkâ tas atkaratos no tawa pascha spehka, jo taisnoschana un pestischana ir no schehlastibas, kam weenigi tew wajag ustizetees. Bet kad tu sini, ka tas ir tikai no schehlastibas, un ka ari tawa tiziba ir Deewa dahwana, tew buhs eemesls bihtees, lai kahda kahrdinaschana tewi ar spehku nenogreesch no schis tizibas.

Katrs weens zaur tizibu ir pahrleezinats par scho pestischanu; bet mums buhtu jaruhpejas un jabihstas, ka stahwam un isturam, ustizedamees tam Kungam, un ne muhsu paschu spehkam. Kad Kaina dsimumam peederigee dsird par tizibu runajam schahdâ kahrtâ, wini brihnas par muhsu trakumu, par kahdu tas wineem isleekas. „Deews lai muhs pasarga no schì zeļa", wini saka, „ka mehs apstiprinatu sewi par swehteem un taisneem; lai tahlu no mums ir schì nekauniba un pahrsteigschanâs: mehs esam nabaga grehzineeki; mehs buhtu neprahtigi, jà mehs peesawinatu sew swehtumu.

Tà wini apsmej pateeso tizibu, un tura tahdu mahzibu, kà scho, par nolahdamu maldibu; un tà mehgina is-dsehst ewangeliju. Schee ir tee, kas aisleedsſ Kristus tizibu un wajà winu pa wisu pasauli; par kureem Pawils saka: „Nahkamôs laikôs ziti atkahpsees no tizibas" u. t. t. (1. Tim. 4:1.) jo mehs redsam zaur scho, ka tiziba wisur teek apspeesta; wina neteek sludinata, bet parasti atmesta un nosodita.

Pahwests, biskapi, augstskolas, klosteri un uniwersitates wairak kà 500 gadus ir winu wajajuschi weenâ prahtâ un garâ jo stuhrgalwigi, zaur ko daudsi ir no-dsihti ellê. Ja kahds pretojas scho zilweku brihnoschanai jeb drihsak — neprahtigai nesapraschanai, ja mehs turam sewi pat par swehteem, ustizot Deewa schehlastibai muhs taisnot, jeb kà Dawids luhdsa: „Pasargi manu dwehseli, jo es esmu beswainigs" (Dw. ds. 86:2.), jeb kà Pawils sazija: „Deewa Gars apleezina lihds ar muhsu garu, ka esam Deewa behrni"; wini atbild, ka praweets un apustuls negribeja mums mahzit schos wahrdus, jeb dot mums peemehru, kuram mums buhtu jaseko, bet ka wini, buhdami ihpaschi un sewischki ap-gaismoti, dabuja schahdu parahdischanu paschi par sewi. Schahdâ zelâ wini nepareisi stahda preekschâ Sw. Rakstus, — kuri apstiprina, ka wini ir swehti, — sazidami, ka schahda mahziba naw preeksch mums rakstita, bet ka ta, loti sawadi, ir brihnums, kursch nepeeder wiseem. Scho wiltoto eedomu mehs isskaidrojam kà nahkuschu is winu slimâm smadsenem. Atkal, tee tiz, ka taps taisnoti un swehti zaur saweem paschu darbeem, un ka winu dehl Deews teem dos pestischanu un muhschigu swehtlaimibu.

Pehz scho zilweku domam kristiga zilweka peenahkums ir dom..., ka mehs buhsim taisnoti un swehti muhsu darbu dehl, bet tizibu, ka schis leetas top dotas zaur Deewa schehlastibu, wini nosoda kà kezerisku, ap-smiedami tà sawus paschu darbus, kurus wini nepeerakstа Deewa schehlastibai. Tee, kas ir apbalwoti ar pateesu tizibu, un palaujas us ta Kunga schehlastibu, preezajas ar swehtu lihgsmibu un isleetojas ar preeku labôs darbôs, ne tahdôs, kahdus dara Kaina dsimums, kà pakaltaisitas luhgschanas, gaweschana, sems un ne-glihts apgehrbs un tam lihdsigi sihkumi, bet pateesôs un labôs darbôs, zaur kureem winu kaimineem nahk labums.

(Turpmak wehl).

Teologijas daktera D s ch o n a W o t s o n a:

Kristus.

Laika pilnums.

Neweens newar studet leelâs kustibas, kuras istaisa wehsturi, bes ka ne-eewehrotu, ka tàm bijuschi diwi noteikumi — tur bija wajadsigais zilweks, un winsch nahza laikâ. Sinamas idejas jau ilgi kuhsaja tautas garâ, apstahklu wilzeens jau bija sastahdits, daudsums bij gataws sazeltees; bet tee bij tikai preekschteteschi, preeksch-juhtas, palihga spehki. Nekas nebuhtu notizis, un rihta blahsma buhtu issudusi tumsibâ, ja paslehptâ ilgoschanâs daudsâs sirdis nebuhtu peenehmusi weidu weenâ zilwekâ. Neweens nebuhtu warejis pasazit eepreeksch wina isselschanos; neweens newar nemt samaksu par wina mahzischanu; neweens wehlak newar leelitees, ka bijis wina kolegis. No winpus preekschkara winsch nahk — is pils jeb is buhdinas, is akademijas, jeb is tuksnescha. Us wina gul nasta, un winsch nedus, lihds ta ir ispildita; winsch ir neaprehkinams, konzentrets, spehka pilns, autokratisks (paschwaldigs). Te winsch ir tautas elks; te winas upuris; winsch ir weenmehr no winas neatkarigs, bet weenmehr winas aisstahwis. Wini winu war nesaprast, bet winsch isruna winu domas; wini war winu nonahwet, bet winsch ispilda winu wehleschanos. Schee ir zilwezes gatawotaji, zaur kureem Deews nahk zilweku wehsturê. Un tas galwenais, eeksch kura pats Deews tapa zilweks, bija Jesus.

Starp zilweku un wina laiku wajaga buht sinamai atteezibai, zitadi winam newar buht pilnigs zelsch. Nekas naw patetiskaks (behdigi aiskustinoschaks), kà kahda zilweka peedsihwojumi, kursch atnahzis par agru, sludinat wehsti, kura tiks saprasta rihtu, bet kura schodeen ir sapnis; mehginat darbu, kuru rihtâ pasaule apsweiks, bet kuru schodeen ta usskata kà ahrprahtu Winsch mirst salaustu sirdi stundu preeksch saules lehkschanas. Nekas naw ironiskaks, kà kahda puhles, kursch eeradees par wehlu, preeksch kura wakar bij klausitaji, preeksch kura leetas b i j a isdewigs gadijums; bet tagad klausitaji ir iskaisiti un kaujas lauks panemts; winsch ir palaidis uspluhdumu garam, un otrs uspluhdums wairs preeksch wina nenahks. Waretu sazit, ka Jesus bij neatkarigs no laika un apkahrtnes. Kà persona, ja! Kura nekad nebuhtu warejusi tikt apslehpta un nepaliktu bes panahkumeem. Kà strahdneeks, ne! jo tas prasitu besgaligu brihnumu. Buhtu Jesus nahzis Samuela deenâs, neweens nebuhtu sapratis Wina Walstibu; buhtu Winsch nahzis otrâ gadu simtenî, Wina Walstibai nebuhtu bijuschas walejas durwis. Bija ihss laika sprihdis, kad Ebreju domu dsihwibas sehkla bij gatawa preeksch Sehjeja, un Romas Walsts wehl atlikâs, kà kluss lauks preeksch sehschanas. Schis bija **laika pilnums**, un Jesus atnahza.

Preeksch schi usnehmuma pilnigeem panahkumeem bija wajadsigi tschetri noteikumi, un pirmais bija: **apustuli**. Kahdâ prowinzê Jesus eeguwa sawu uswaru pahr grehku un pasauli; Juhdu sapulzem un saujai personigu draugu Winsch dewa sawu Ewangeliju; bet tas bija tikai daschu aploku kaujas lauks, no kura atkarajas Walstju liktenis. Preeksch wisas pasaules Jesus mira Jerusalemê; wisu pasauli Winsch gribeja mahzit sinagogâs Kapernaumâ. Schim mehrkim bija wajadsigi suhtni, kas

nestu wehstis no schî darba un no scheem wahrdeem lihds pasihstamas pasaules galeem. Bes wineem Winsch buhtu bijis bes palihdsibas — prowinzials, mahzidams un mitdams tumsâ, wahrds ta laika gada-grahmatâs, Pestitajs ar isjauktu isdewibu. Bet kur schahdas misiones apustulis war tikt atrasts? zik bagatâm un wispahrigâm wajaga buht wina spehjam! Wislabakâm un wispretejakâm dahwanam jabuht winâ saweenotâm; wina peedsihwojumeem bij jabuht wisdsilakeem un wispretirunajoschakeem, jo schim Jesus suhtnim wajag buht nekustinamam sawâs pahrleezibâs, zitadi winsch buhs needre klaja lauka wehjâ; un winam jabuht uniwersalam sawâs simpatijâs, zitadi winam nebuhs peeeja pee swescheem prahteem. Winam jabuht tahdam, kas nes weenu semi sawâ sirdî, lai waretu buht lojals; bet tahdam, kas wisâs semês ir kâ mahjâs, lai winsch waretu saprast Deewa Walstibu. Winam jabuht stipram, droscham, noteiktam, besbailigam; jo wina loma buhs mozekla kahrtâ; winam jabuht juhtigam, usnehmigam, sajuhsmas spehjigam, jo winsch sludina Ewangeliju. Winam jabuht zeeschi, pat nesalauschami moraliskam (tikumigam), tadehl ka wina leeta ir buhweta us Muhschigâ Likuma; winam jabuht zaur un zaur pilditam ar tizibu us Deewu, jo winsch ir schehlastibas sludinatajs. Dedsigs, patriotisks, duhschigs, likumigs, ari kosmopolitans, peeslehjigs, smalkjuhtigs, garigs. Schahds wihrs isleekas neeespehjama prasiba, lihds nahk prahtâ Juhds. Wisa pasaule un wisi laiki nespehja dot tik pilnigu suhtni preeksch Jesus, kâ Juhdu Wina pascha deenâs. Mehs esam radufchi runat par 12 apustulu mahzischanu, pee tam domadami tos 3 gadus ar Jesu; tâ mehs aprobeschojam to laiku. Juhdu eesahka audsinat, teiksim 2000 gadus agrak, kad Abraams dsirdeja sirdî Muhschigâ sauzeenu un isgahja us Deewischkigo preekschlikumu. Winsch tika atschkirts, lai buhtu spehjigs usnemt jaunu parahdischanu; winsch tika isslehgts weentulibâ, lai mahzitos par Weenigo Deewu; winsch tika iskaisits, lai redsetu pasaules dsihwibu; winsch tika atwe[illegible] atpakal, lai gaiditu Mesiju. Eeslehgts no tuksnescha un juhras, winsch bija taisni wisu leetu sirdî; pahrbaudits un wajats, winsch mahzijâs upura ideju. Apmeklets no praweescheem, wina azis bija greestas us nahkotni; un tâ ka wina deewkalposchana bija poema, winsch bija pilns garigu sapnu. Politeisms (daudsdeewiba) tika is wina isdedsinats ar uguns oglem; monoteisms (weena Deewa atsihschana) tika eestrahdats paschos wina dwehseles audôs zaur isglahbschanam, schehlastibam, parahdischanam Nebija pilsehtas, kurâ schis padsihtais nebuhtu warejis eetaisitees kâ mahjâs, peekopt weikalu, sasneegt seeweeschu ausi, eelihst pee galma un teesam, darit eespaidu us domam. Bet ar katru iszeloschanu winsch jo mihtaki peekehrâs Jerusalemei. Nekad wehl neweens naw ismetis stipraku enkuri un pee garakas kehdes; nekad neweens wehl naw warejis buht wairak nelokams jeb wajrak padewigs, wairak nodewees pagahtnei, jeb wairak peeejams tagadnei, wehl noteiktaki „pats", wehl pilnigaki wisas pasaules pilsonis. Abraams, Mosus, Dawids, Esaja, anonimee Jonas un Sal. Mahzitaja grahmatas rakstitaji, Makabeju patrioti un parahdischanu redsetaji, wisi darija sawu dalu, lai usaudsinatu pasaules ewangelistu, un Jesum tikai atlika isredset zilwezes seedus, swehtot tos zaur Sawu Garu un usdot teem sawu augsto wehsti.

Otrs nepeezeeschams noteikums preeksch Jesus usnehmuma sekmeschanas bija zelsch. Mas ko buhtu lihdsejis, ja Jesus buhtu dsihwojis un apustuli bijuschi sagatawoti, ja wini buhtu peespeesti bijuschi palikt Swehtajâ Semê — eeslehgti zeetumâ ewangelisti, bes ee-ejas zitâ semê. Buhtu winu misione agrakâ laikâ notikusi, tahda buhtu bijuse winu beszeribas paspehle; jo tad katra tauta bij schkirta no sawas kaiminu tautas — isoleta, aisdomiga, naidiga. Lai ewangelisetu pasauli sem schahdeem apstahkleem, Jesum buhtu wajadsejis dsimt simts tautâs, un katrâ isaudsinat Sawus apustulus. Preekschtezis bij wajadsigs plaschajâ paganiskajâ pasaulê, kâ Jahnis Kristitajs kursch isgahja Mesijas preekschâ pa Judeju, darit nelihdseno lihdsenu, un kas zelmains par klajumu, lai buhtu staigajams zelsch tam Kungam. Schis bija Romas augstais usdewums, kura darbojas neapsinigi beedribâ ar Jerusalemi us Jesus atnahkschanu. Schis warai bija doti no Muhschigâ ne tikai stipra sirds un kara genijs, bet taisnibas un meera augstee tikumi. Roma ne tikai usbruka un uswareja tautu pehz tautas, ar sawu smalko geniju preeksch waldischanas wina ari salihdsinaja un apmeerinaja. Wisas uswaretâs tautas tapa pilnigi un labprahtigi Walsts prowinzes. Pasaule bija weena walsts pirmajâ gadu simtenî, ar weenu galwas pilsehtu, weenu waldneeku, weeneem likumeem. No Romas gahja brihws zelsch pa semi un juhru us tahlajâm robescham, un pa winu romeeschu pilsonis zeloja Romas meerâ un sem Ehrglu apsardsibas. Winas leelzelus, taisnus un stiprus, wehl war redset pehz wiseem scheem gadu simteneem, Anglijâ un zitâs semês, un tee ir klusi leezineeki, ne tikai winas ziwilisazijas darbam, bet ari winas religijas misionei. Winas Augstpreesteris tika nosaukts ar pilnu taisnibu: Galwenais Tiltu Taisitajs, jo winas augstais usdewums bija eezelt daudsôs purwjôs likuma droscho pamatu, un pahrmest pahr daudsâm daloschâm straumem zilwezes weenibas tiltu. Wina iswilka leelzelus un uszehla tiltus, lai Zesara ekipaschas waretu lihdseni pa teem braukt; un wehlak nahza Meera Prinzis, kura Walstibai bija lemts issteeptees, kur Ehrgli wehl nebija laiduschees, un sakauset nekad nedsirdetas tautas muhschigâ weenibâ.

(Turpmak wehl).

Swaru kauss.

Garigee un sadsihwes jautajumi, apskatiti no kristiga redses stahwokla.

Profesora Henrija Drumonda:

Dabiskais likums garigâ pasaulê.

Is anglu walodas tulkojuse Melanija.

Biogenesis.[1])

Kam tas Dehls ir, tam ir dsihwiba
Kam tas Deewa Dehls naw, tam naw dsihwiba.
Jahnis.

Omne vivum ex vivo. (Wiss, kas dsihwo, zelas no dsihwa).
Harweiss.

Diwi simts gadus sinibu pasaule ir tapuse raustita us diwâm pusem zaur strihdeem par dsihwibas iszelschanos. Diwas leelas skolas aisstahweja gluschi pretejus usskatus: weena — ka weela (materija) war pate no sewis radit dsihwibu, otra — ka dsihwiba war zeltees tikai no eepreeksch pastahwoschas dsihwibas. Mahziba par paschiszelschanos, kâ pirmâ teek saukta, ir tikuse atdsihwinata pehdejo gadu laikâ no Dr. Bastiana, pehz weselas serijas isstrahdatu mehginajumu par dsihwibas sahkumeem. Issakotees ar wina pascha wahrdeem, wina gala slehdseens ir schis: „Nowehroschana un ismehginaschana nepahrprotami leezina, ka dsihwiba pastahwigi rodas no jauna, paklausot teem pascheem likumeem, kuri nospreesch wisus weenkahrschakos, kimiskos saweenojumus." Tas ir: dsihwiba naw dsihwibas dahwana. Wina spehj iszeltees pate no sewis. Wina war brihwprahtigi raditees.

Schis pasinojums issauza us sinibu laukâ weselu pulku pehtitaju un biologiskâs[2]) sinatnes augstakâs autoritates no jauna nodewas schi problema atrisinaschanai. Wajadsigee ismehginajumi war tikt saprasti jeb atkahrtoti no kura katra, kas kaut zik pee ta ir radis. Glahschu traukus trihs zeturtdalas peepilda ar seena jeb zitu organisku weelu (uslehjumu) nomirkumu. Scho nomirkumu nowahra, lai nokautu wisus dsihwibas dihglus, un trauki top hermetiski slehgti, lai nedotu eeeju ahrejam gaisam. Gaiss eekschpusê teek us wairak stundam padots wahroscha uhdens temperaturai, un domâ, ka pehz tam wisi dihgli winâ ari nomiruschi, tâ kâ katra dsihwiba, kura wehlak parahdas slehgtajos traukôs, it kâ rodas pate no sewis. Bastiana mehginajumôs, pehz wisadu lihdseklu isleetoschanas, lai nokautu wisus dsihwibas dihglus, dsihwneeki parahdijâs traukôs miriadeem (neskaitami). Tadehl winsch spreeda, ka dsihwneeki iszehluschees paschi no sewis.

Bet pehtneeku pulks atrada diwas swarigas kluhdas wina mehginajumôs. Profesors Tindals atkahrtoja tos paschus mehginajumus, tikai ar sewischkeem wisjaunakeem siniskeem lihdsekleem, lai apdroschinatu pilnigu dsihwibas dihglu isnihzinaschanu — wina pascha atradums. Winsch nahza pee spreeduma, ka pee Bastiana mehginajumeem tomehr wehl waretu atrastees neisnihzinati dihgli gaisâ, trauku eekschpusê. Ja schis gaiss buhtu pilnigi brihws no dihgleem un tihrs, waj parahditos miriadu dsihwibas? Winsch nostahdija sawus ismehginaschanas traukus pilnigi optiski tihrâ atmosferâ, kas ir wislabakais peerahdijums dihglu galigai isnihkschanai. Neparahdijâs ne masakâ dsihwibas sihme. Winsch wisdaschadi grosija sawus mehginajumus, bet weela gaisâ, brihwâ no dihgleem, nekad neradija dsihwibu.

Otru kluhdu atklahja Dallingers. Winsch atrada semako dsihwneeku kahrtâs wispahrsteidsoschako un gandrihs neisnihzinamu dsihwibu. Daudsi no wineem war pahrdsihwot daudi augstaku temperaturu, kâ ta, kuru leetoja Dr. Bastians winu isnihzinaschanai. Daschus dihglus gandrihs newareja isnihzinat pat zaur uguni.

Schee mehginajumi galigi nobeidsa strihdu. Noteikts spreedums par scho jautajumu tagad eenehmis weetu sinatnê. Zik tahlu sinatne war kautko noteikt, schis jautajums ir negrosami isschkirts. Mehginajumi radit dsihwibu is nedsihwâ ir palikuschi gluschi bes panahkumeem. Mahzibai par brihwprahtigu radischanos bij jatop pawisam atmestai. Un no wiseem sinatnes wihreem ir atsihts, ka dsihwiba war iszeltees tikai no dsihwibas peeskahrschanâs. Hekslejs noteikti pasludina, ka mahziba par biogenesisu, t. i. dsihwiba tikai zaur dsihwibu, ir eeguwusi pilnu uswaru muhsu deenâs. Un pat Tindals, kaut gan atsihstotees, ka wehletos pretejâs mahzibas uswaru, ir tomehr speests sazit: „Es apleezinu, ka naw ne masakâ ustizama, ismehginata peerahdijuma tam, ka dsihwiba muhsu deenâs jel kâ buhtu parahdijuses neatkarigi no jau eepreeksch esoschâs dsihwibas."

Daudsi wairak, kâ diwsimts gadus lihdsigs strihds wilkâs religiskâ pasaulê. Diwas leelas skolas ari scheit aisstahweja diwus gluschi pretejus usskatus: weena — ka gariga dsihwiba zilwekâ war nahkt tikai no jau esoschas dsihwibas; otra — ka wina brihwprahtigi war raditees pate no sewis. Eenemot stahwokli us garigas dsihwibas Raditaja pirmsahkuma noteikumeem weena no skolam, masakâ, neskatotees us issmeekleem un pretibam, ir neatlaidigi turejusees pee biogenesisa mahzibas. Otrâ, plaschakâ, un ar leelaku atsaukschanos us filosofiju, ir aisstahwejuse paschradischanos. Pirmâs skolas wahjiba — kaut gan tas loti tizis pahrspihlets — pastahw eeksch winas leelakâ waj masakâ mehrâ peekerschanâs tam ekstremam usskatam, ka religijai naw neka kopiga ar dabisko dsihwibu; otrâs skolas wahjiba guł eeksch padoschanas tam, jo bihstamam, ekstremam, ka winai naw neka kopiga ne ar ko zitu. Ka zilwekam, kursch ir kaut ko peeluhgdams dsihwneeks no dabas, wajag usturet sinamu atteezibu pret Wisaugstako Buhtni, ika lihds sinamam mehram peelaists no naturalisma skolas, bet pate religija tika usskatita, kâ leeta, kura war brihwprahtigi tikt radita zaur rakstura ewoluziju (attihstischanu) parastâs dsihwes darbnizâ.

Scho diwu mahzibu starpiba ir milsiga. Pahrtulkojot no sinatnes walodas us religisko, teorija par paschradischanos ir weenkahrschi ta, ka zilweks war mas pamasam tapt la-

[1]) Iszelschanâs no dsihwibas.
[2]) Mahziba par dsihwibu.

baks un labaks, lihds winsch schini attihstibâ sasneeds to religiskas dabas stahwokli, kuru sauz par garigu dsihwibu. Schi dsihwiba naw kautkas no ahreenes peeweenots dabigeem zilwekeem, — bet ir dabiska zilweka normala un dabiska attihstischanâs. Biogenesis usstahda tam preti pilnigu jaunatdsimschanas mahzibu. Gariga dsihwiba ir Dsihwa Gara dahwana, garigais zilweks naw tikai lihds sinamam mehram attihstijees dabigais zilweks. Winsch ir jauns radijums, dsimis no augscheenes. Zik mulkigi buhtu sagaidit, ka seena nomirkums, topot mas pamasam dsihwaks un dsihwaks, sasneegs dsihwibu, tik pat labi waretu sagaidit, ka zilweks, topot labaks un labaks, sasneegs muhschigu dsihwibu.

Religijas biogenesisa peekriteji ir lihds schim dibinajuschi sawus peerahdijumus bes isnehmuma us Swehteem Raksteem. Radneeziba starp schis mahzibas un dabas sastahwu un gaitu nebija atrasta. Wina bij no swara tadehl tikai kâ dogma; un buhdama teeschâ sakarâ ar pahrdabigo, winai bija wehrtiba tikai preeksch teem, kas atsina pahrdabigo.

Tomehr zilweki, kuri mehginaja aisstahwet scho mahzibu par garigas dsihwibas iszelschanos, it labi sajuta, ka wineem naw nekahda zita peerahdijuma, ko pretstahdit razionalistu teorijai, kâ weenigi Parahdischanas autoritate. Schahdas kahrtas jautajumôs loti reti war tikt leetoti peerahdijumi is peedsihwojumeem, un kristigajums pastahwigi usduhras scheit us gruhtibam, atspehkojot dabas religiju usbrukumus. Us dabas teescho autoritati, leetojot wahrdu daba wina aprobeschotâ nosihmê, — newareja scheit atspeestees. Gribot negribot pee schi jautajuma kristigajumam bija jaklusê, un wiss, ko apologets (aisstahwetajs) wareja leetot sew atbalstam bija tikai attahlâs atskanas jeb analogija (lihdsiba). Bet tagad, kur kristigajums war atspeestees us biogenesisu, winsch sawâ galwenakâ jautajumâ beidsot atrod pabalstu un zeetu pamatu dabas likumôs.

Lihds schim laikam dabâ nekas nebija sinams, analogisks parahdibam garigâ pasaulê. Bet tagad tas ir grosijees. Ar biogenesisa pazelschanos us sinisko stahwokli, wisi jautajumi, atteezoschees us dsihwibas iszelschanos, top nostahditi us pawisam zitada pamata. Atleek tikai redset, waj religija newar tuhlin apstiprinat un pahrweidot sawus peerahdijumus schis siniskas pateesibas gaismâ.

Ja mahzibai par garigas dsihwibas brihwprahtigu paschradischanos war nahkt pretim us siniskeem pamateem, tad buhs atspehkots kristigajuma wisnopeetnakais eenaidneeks, ar kuru tagad jazihnas, sewischki wina pascha robeschâs muhsu laikos. Tiziba par Jesu droschi weenmehr wairak zeetuse no teem, kas winu saprata nepareisi, neka no teem, kas winai pretojas. No leelajeem skaiteem, kas tagad apleezina kristigo tizibu, zik daudseem ir skaidra sapraschana par galweno sawadibu, kura ir eezelta no kristigas tizibas Dibinataja starp „dsimis no meesas" un „dsimis no Gara"? Pat no zik daudseem kristigas tizibas mahzitajeem neteek schi pamata prasiba stuhrgalwigi ignoreta? No tuhkstoschâm modernâm kanzelem katru swehtu deenu sludina mahzibu par paschradischanos. Wisdailakâ un wislabakâ jaunakâ laika poesija krahsota ar scho paschu maldibu. Dsihwibas paschiszelschanâs ir wadoschâ mahziba modernâ garigâ jeb negarigâ nowelê; un daudsi no wisnopeetnakeem un isglihtotakeem raksteem schais laikôs swehtiti us schi neeespehjamâ ewangelija nopeetnu pasludinaschanu. Tagatnê pastahwoschâ kristigas tizibas isskaidroschana, kurai peekriht netikai weenkahrschee laudis, bet ari isglihtotee, ihsi sakot, ir dibinata us tahdeem usskateem par winas iszelschanos, kuri, ja tee buhtu pateesi, padaritu wisu winas plannu par neisdewuschos.

Lai mehs wispirms dsihwi stahdam sew preekschâ schis diwas leelâs dabas walstis: neorganisko un organisko, kahdas winas ir biogenesisa likuma gaismâ. Ko tas nosihmê, ja mehs sakam, ka dsihwiba nerodas pate no sewis? Tas nosihmê, ka pahreja no mineralu walsts us dsihwneeku walsti ir hermetiski (pat gaisam nepee-ejami) slehgta no mineralu puses. Schi neorganiskâ pasaule ir atschkirta no dsihwâs pasaules zaur aisschogojumeem, kurus wina wehl nekad naw pahrkahpuse. Nekahda weelas pahrgrosischana, nekahda apkahrtnes pahrmaina, nekahda kimija, nekahda elektriba, nekahds spehks jebkahdâ weidâ, nekahda ewoluzija nespehj peeschkirt wismasakam atomam is mineralu pasaules dsihwibas ihpaschibu. Tikai kad kahds no dsihweem noert schint miruschâ pasaulê, winas nedsihwee atomi war tikt apdahwinati ar dsihwibas spehjam; bes schis eepreekschejâs satikmes ar dsihwibu, wini paleek us muhschu eeslehgti neorganiskâ pasaulê. Schis noslehpumainais likums apsargâ wahrtus us dsihwo pasauli. Un ja ir dabâ kahda leeta, par kuras sawadibu wiswairak jadoma un jabrihnas, tad ta ir schi milsigâ un bespalihdsigâ miruse pasaule, asi noschkirta no dsihwâs pasaules zaur biogenesisa likumu, un bes jebkahdas eespehjas radit sewi dsihwibu. Tik sawada, teescham, ir schi asâ linija dabâ, ka sinatne ilgi un speedoschi ir mehginajusi isdsehst un isnihzinat winu. Biogenesis stahw zelâ dascheem ewoluzijas stahwokleem ar tahdu noteiktu pastahwibu, ka usbrukumi schim likumam skaita un dedsibas sinâ naw ne ar ko salihdsinami. Bet, kâ mehs redsejam, winsch scho pahrbaudijumu ir isturejis. Daba, tagadnes pehtneeku azis, ir pahrdalijusês us diwâm pusem. Fisiskee likumi war gan isskaidrot neorganisko pasauli; biologiskee likumi war gan darit saprotamu organiskâs pasaules attihstischanos. Bet par to punktu, kur winas abas saduras kopâ, par scho sawado robeschu starp miruscho un dsihwo, sinatne kluse. Ir tâ, itkâ Deews buhtu eelizis wisu kas debesîs un wirs semes dabas rokâs, bet atstahjis Sew pee dsihwibas radischanas weetu, kur Winsch pats waretu parahditees.

Analogijas spehja satwert un darit eespaidu us garu, loti atkarasees no tâs apkehribas, ar kahdu zilweks redss to besdibeni, kuru daba leek starp dsihweem un miruscheem [1]).

[1]) „Tagadejais sinibu stahwoklis nedod mums neweenu saistoschu lozekli starp dsihweem un nedsihweem." — Heksleis.

Bet tee, kas nowehrojot dabu, ir atradufchi fawu ufmanibu faiftitu pee fchis neifprotami fawadàs daloschàs linijas, kura pahrfchkir redfamo pafauli muhfchigi uf diwàm dalam; tee, kas ufmanigi fekojot finatnes panahkumeem, ir redfejufchi robefchu pehz robefchas iffuhdam: robefchu ftarp ftahdu un ftahdu, ftarp dfihwneeku un dfihwneeku, un pat ftarp dfihwneeku un ftahdu, — bet ir turklaht redfejufchi fcho befdibeni ftarp organifko un neorganifko pafauli rehgojamees bef zeribas plafchaki un dfilaki ar katru foli uf preekfchu muhfu finafchanâ, tee buhs fagatawoti peefchkirt biogenefifa likumam un wina analogijam daudf dfilaku nofihmi, nekà kahdai zitai parahdibai jeb likumam dabâ. Ja daba, kà Pafkals faka, ir fchehlaftibas bilde; ja leetas, kuras redfam, ir fawâ finâ lihdfigas neredfamàm, tad fchinî leelajâ befdibenî, fchinî weenigâ un wispahrfteidfofchakâ no wifàm dabas parahdibam, wajag atraftees fawadai nofihmei.

Kur nu garigâs fferâs mehs atradifim fchim lihdfigu parahdibu? Ko lai neredfamâ pafaulê waretu peelihdfinat fchai dfilai fchkirofchai linijai, jeb kur zilwezigee peedfihwojumi ir atradufchi otru tahdu robefchu, kuru nekad newar pahrkahpt?

Ja, ir tahda robefcha. Nefkaidra, bet peemehrotâ parahdibâ garigâ pafaulê, pehz Deewa Wahrda, pirmà leeta, kas ufkriht, ir fchis leelai befdibens. Pahreja no dabifkàs pafaules uf garigo ir hermetifki flehgta no dabifkàs pufes. Durwis no neorganifkà uf organifko ir aiflehgtas; neweens, kas ir miris, newar, winas atwehrt; tà ari durwis no dabigà jeb dfihwneezifkà uf garigo ir flehgtas, un neweens zilweks newar tàs atwehrt. Schi dabifko zilweku pafaule ir atdalita no garigàs pafaules zaur robefcham, kuras nekad naw pahrkahptas no eekfchpufes. Nekahda organifka pahrgrofiba, nekahda pahrmaina apkahrtnê, nekahds prahta fpehks, nekahdas moralifkas puhles, nekahda rakftura attihftiba, nekahdi ziwilifazijas panahkumi newar peefchkirt neweenai zilwezigai dwehfelei garigas dfihwibas ihpafchibu. Garigà pafaule top fargata un fchkirta no pafaules, kura ir femaka par winu zaur kahdu biogenefifa likumu: „Ja kahds nepeedfimft no augfcheenes . . . jakahds nepeedfimft zaur uhdeni un Garu, tas newar ee-eet Deewa walftibâ.“

Schinî likuma apftiprinafchanâ naw fazits, ka ja noteikums netop ifpildits, tad meefigais ne-ee-ees Deewa walftibâ, bet ir fazits: winfch newar. Jo garigi neorganifkà ifflehgfchana no garigi organifkas walftibas nenoteek pehz ifwehles, nedf ari meefigam zilwekam ir aifleegta ee-eja uf neiffkaidroteem pamateem. Wina peelaifchana ir finifki ne-eefpehjamiba. Ja minerals nepeedfimft „no augfcheenes“ — no tàs walftibas, kura ir pahr winu — winfch newar ee-eet tanî walftibâ, kura ir augftaka par winu. Un ja zilweks nepeedfimft „no augfcheenes,“ zaur to pafchu likumu, winfch newar ee-eet tanî walftibâ, kura ir pahr winu. Ta ka naw neweenas pahrejas no weenas walftibas uf otru, weenalga, waj no neorganifkàs uf organifko, jeb no organifkà uf garigo, tad dfihwibas eefpaids ir finifki peerahdita nepeezeefchamiba, lai akmens, ftahds, dfihwneeks jeb zilweks waretu ee-eet no femakàs fferas augftakâ. Stahds nolaifchas lihdf mirufchai pafaulei fem wina, aiffkar winas mineralus un gafes ar fawu dfihwibas noflehpumu, un ufnes winus dailotus un pahrweidotus dfihwo fferâ. Deewa dwafcha, puhfchot, kur wina grib, aiffkar ar fawu dfihwibas noflehpumu zilweku mirufchàs dwehfeles, nes winas pahri befdibenim, pahr kuru naw pahrejas no dabigà uf garigo, no garigi neorganifkà uf garigi organifko, dahwina winàm fawas pafcha augftàs ihpafchibas, un attihfta winâs tàs jaunàs noflehpumainàs fpehjas, zaur kuràm teem, kas ir no jauna atdfimufchi, ir dots redfet Deewa walftibu.

(Turpmak wehl).

„Kriftigà Wehftnefcha“ rakftu rakfturs un mehrkis. — Mehs negribam ifeet uf to, lai muhfu lafitajus daritu gudrus, bet gan labus un fwehtus, — ifnemot, ja tee war tikt „gudri uf debefu dfihwofchanu“. Mums fchkeet, ka leelakai dalai runateem fpredikeem waj garigeem rakfteem ir ta waina, ka wini ifeet uf abftraktu ideju waj perfonu apfpreefchanu, bef ka turetu fawâ prahtâ zaur fawu mahzibu klaufitajus, kà ari lafitajus pamudinat fchim idejam waj perfonam fekot. Par peemehru, — par abftraktu fpredikofchanu waj rakftifchanu waretu nofaukt fekofcho: Teikfim, tu efi iffalzis un es atnahku pee tewis un fahku ftahftit, ka deenwidus Kreewijâ waj Kanadâ ir eewahkta bagata plauja, — no teem labakeem kweefcheem, — un fahktu tew aprakftit wifus tos labumus u. t. t. Bet katram buhs fkaidrs, ka no leelaka fwara, ka wifa Kanadas rafcha — tew buhs reezeens pusfapelejufchas maifes waj kahds wezs, fauss kringelis, ko es rokâ turetu, un, tawu iffalkumu eeraudfidams, to tew pafneegtu, fazidams: „nem un ehd, kas man ir, to es tew dodu.“ Schim ihfam fpredikim: „kas man ir, to es tew dodu, — nem un baudi,“ buhs wairak panahkuma pee iffalkufcha zilweka, nekà wisfkaiftakais retorikas iffstrahdajums par plauju aif „trihsdefmit dewinàm“ femem, no kuras tee neka newar baudit. — Scho mahzibu deretu eewehrot mahzitajeem, fludinatajeem, fw. fkolu fkolotajeem un dfeedatajeem. Juhs nekad nepaehdinafeet zitus ar to, kas jums nawa pafcheem. Pirms tu wari padfirdinat o'ru, tew japadferas pafcham. „Kam flahpft,“ faka tas Kungs, „tas lai nahk pee Manis un dfer.“ Un tad — fchi pirmà fola ifnahkums — „if ta meefam tezès dfihwas uhdens ftraumes,“ — faprotams, preekfch ziteem. (Jahn. 7:37 - 39). Rahdas, ka daudfi garigi ftrahdneeki fneedf gandrihf weenigi faufas teologijas, dogmatikas mahzibas faweem klaufitajeem, ka wini pafchi maf no ta Kunga baudijufchi. Un baudijufchi maf, tapehz, ka teem maf flahpis; bet maf teem flahpis pehz ta Dfihwa Deewa, tapehz ka tee apmeerinati ar to nedfihwo, ar mirufchàm formam, teologifkàm atfihfchanam, waj

ri paschi ar sawu pasauligo, remdeno dsihwi. „Diwkahrtigu launumu“, saka tas Kungs, „dara Mani laudis: tee atstahjuschi Mani, to dsihwo uhdens awotu, un isziртuschi sew akas, zauras akas, kas uhdeni netur.“ (Jer. 2:13). Kas buhs sapratigi nowehrotaji basnizas wehsturê wisôs laikôs, tee nu atradis, ka wisi religiski laudis sadalas schinîs diwâs daļâs. Ta leelakâ daļa, — tee, kureem peeteek ar abstraktu, jeb skaidraki runajot, nedsihwu mahzischanu un mahzibu. Tas ir tas weegļakais zeļsch, jo schinî kategorijâ waj nodaļâ prasa no winas peekritejeem tikai klausischanu, bet newis darischanu. Un newar teikt, schee ļaudis ir daschreis deesgan tschakli klausitaji. Winu tizibas atsihschanu waretu apsihmet ar sekoschu bauslі: **„Eseet ta Wahrda klausitaji.“** Kautkas tam lihdsigs usrakstits ari Bibelê; bet ja mehs to pantinu usmeklejam, tad atrodam, ka tas ir sagrosits. Jo Jek. 1:22 stahw rakstits: „Esеet ta wahrda **daritaji** un ne tikai klausitaji, paschi sewi peewildami.“ Schahdas tizibas peekriteji ir ta tad tee, par kureem ari tàs Draudses Galwa, Kristus, pats runajis kà pats Warenais, un newis kà tee rakstu mahzitaji: „Ne ikweens, kas us Mani saka: Kungs, Kungs! ee-ees debesu walstibâ, — bet tas, kas dara Mana debesu Tehwa prahtu!“ (Mat. 7:21).

Pee otràs tizibas schkiras tad nu peeder tee, kuru tizibas apleeziba issazita schinî teikumâ: „Dsenatees ar bijaschanu un drebeschanu us to, ka topat swehti.“ (Wilip. 2:12). Wini ari eet basnizâ, bet ne tapehz, lai tikai dsirdetu ko jaunu, bet lai mahzitos west jaunu dsihwi. Wini ari lasa Bibeli, bet ne lai sahktu ar ziteem par kahdàm pateesibam waj nepateesibam karot, bet lai tas Gara sobins sahktu apkarot nepateesibas winu paschu sirdis. —

Muhsu wehleschanas tad nu ir strahdat, sludinat un rakstit tahdâ garâ. Tapehz ari „Kr. W.“ eewеetotee raksti galwenâ kahrtâ buhs tahdi, kam ir darischana wairak ar lasitaja sirdi, nekà ar wina prahtu, tas ir, ar wina praktisko dsihwi, nekà ar wina teoretisko atsihschanu. Un wiseem muhsu lasitajeem „Kr. W.“ gribetu ussaukt: „Eseet ne tikai ta wahrda lasitaji, bet ari daritaji!“

W. F.

W. F.:

Dsejas prosâ.

7.*)

Kad esi weens. . .

Dsejolis Jaunam Gadam.

„Wiswairak sargajatees no wariseju rauga, kas ir leekuliba. . Ismetat ahrâ to wezo raugu! . . Redsi, wisu Es daru jaunu!
Luhk. 12:1; 1. Kor. 5:7; Par. 21:5.

Weegla leeta ļauschu barâ galwu pazelt uswaroschi un tam ļaunam lepnâ garâ: „Sahtan, atkahpees!“ teikt droschi. Bet kad kailâ weenatniba zitu azim paslehpj tewi — tad waj atbildet tew griba to, ko atklahtibâ dewi?

Weegli, weegli zitu ausîs, Deewu luhgt un runat swehti; skaistus wahrdus katris klausis, bet — us tirgus tee ir lehti. Teiz: waj ari pilns taws kurwis, ko tu nesi Deewa preekschâ tad, kad aisslehgtas ir durwis un neweens naw eelaists eekschâ?

Weegli seltu ņemt un kaisit, ziteem redsot, nabadsineem, lai tu waretu no wineem sewim peeminekli taisit. . . Redsi: tur, pee krusta koka, zita mihlestibas wara: Mahzees — jo tur kreisâ roka nesina, ko labâ dara.

Drihs nahks us sawu namu tas Kungs, ko juhs meklejat. Redsi, Winsch nahk, saka tas Kungs Zebaots. Bet kas panesis Wina atnahkschanas deenu, un kas pastahwes, kad Winsch rahdisees? Jo Winsch buhs kà kausetaja uguns . . . Malak. 3:1—2.

*) Nr. Nr. 1—6 nodrukati 1912. otrâ pusê. „Kr. W.“, par scho pusgadu ar peesuhtischanu maksâ tikai 60 kap.

Pamoschanâs un swehtischanâs.

Pirmo kristigo seegelis.

Pehz Gotfrida Arnolda:

Kahdi bija pirmee kristigee?

Tulk. Schenija.

Preekschwahrds.

„Kahdi bija pirmee kristigee?“ Kursch gan neintresees par scho jautajumu? Protams, ikweens, kas ir ihstens kristigais. Tatschu schi grahmata ir netikween kà preeksch kristigà nolemta, bet ari preeksch tahda, kursch naw kristigais un tomehr scho wahrdu labpraht walkâ. Katra kristigâ namâ un rokâ wajadsetu schij grahmatai nahkt, lai ta katram atgahdinatu, kas kristiga tiziba ir un ko nosihmê wahrds: Es esmu kristigs zilweks.

Schi grahmata naw jauna grahmata. Ta jau ir pirms wairak kà simts gadeem no nelaika Gotfrida Arnolda sem zita wirsraksta un wairak sehjumôs tikusi sarakstita, no kura laika jau wairak reisu saihsinatâ formâ isdota — pehdejo reis sem wirsraksta: „Pirmâ mihlestiba.“ Bet tà kà schi ir ispirkta un sawâ sastahwâ naw „tautas grahmatai“ ihsti peemehrota, tad mehs apņehmamees isdot pehdejàs weetâ jaunu grahmatu, pahrstrahdatu pehz originala un papildinatu ar dascheem peemehreem is wezàs Teodora Flidnera „Mozeklu grahmatas“.

Schis grahmatas noluhks ari naw pamodinat usskatus, it kà it wiss, ko ween pirmee kristigee darija un runaja, buhtu preeksch mums pilnigi preekschsihmigs. Warbuht taisni scho laiku rakstu mahziba ir daschâ labâ sinâ skaidraka nekà pirmatnê, sewischki ja eewehrojam, ka te naw runa tik ween kà par wispirmeem kri-

stigeem Jerusalemē un Wihlipôs, bet ari par wehlakā laika otrā un treschā gadu simtenā kristigeem. Bet muhsu wehleschanās jau ari ir rahdit **newis winu mahzibas, bet winu dsihwi.** Muhsu laika raksturs ir: *pawirschiba*, un muhsu kristiguma raksturs ir: *sekliba, kuhtriba un salkaniba*. Mums wajaga pee laika eedsilinatees ne tik ween kā wezajo „*graudu dseesmâs*", bet ari winu „*graudu dsihwē*" un „*graudu rakstôs*". Tadehl ari esam scho grahmatu no jauna laidufchi klajā:

1) lai rahditu, **kā ihstena kristigo dsihwe** isskatas, jo to mehs redsam pee pirmeem kristigeem wisskaidraki;

2) lai pamodinatu **pazeeschanas garu, tadehl ka muhsu pehdejee laiki buhs wajaschanas sinā lihdsigi pirmajeem;**

3) lai daschus, kurus aisnem schalaika sauzeens: **„Te ir Kristus!" „tur ir Kristus!"** pahrleezinatu, ka pirmā weetā nestahw *mahzibas un eekahrtojumi*, bet gan *pati dsihwe*;

4) lai mums kristigeem atgahdinatu, **no kureenes mehs esam atkritufchi**, ka sawus pahrkahpumus waretum noschehlot un atgreestees pee **„pirmās mihlestibas"**. Jo apluhkojot pirmo kristigo dsihwi, katrs patees kristigais jutisees sewî dsiki apkaunots un ari pamudinats us preekschu nodotees dsihwaki un pilnigaki Kristum.

5) lai **jaunatgreestam kristigajam** daritu gaischaki saprotamu, kahdu soli winsch ar sawu atgreeschanos ir spehris, kahdu zelu tas ir usnehmees un kahdu swehtibu pilna dsihwe ir *ihstena* kristigā dsihwe.

Lai tas Kungs peeschkir schij grahmatai swehtigu panahkumu pahri pahr muhsu wehleschanos un zeribam.

Remismihlē. G. Steinbergers.

Pirmo kristigo seegela isskaidroschana:

T = nosihmē Kristus krustu.

☧ = ir Kristus monograms; **X** = ir greeku Hi un skan h; **P** = ir greeku Rho un skan r. Wiss kopā ir Hr, greeku leelā alfabetā rakstitee Pestitaja wahrda sahkuma burti: ΧΡΙΣΤΟΣ = Χριστος = Hristós.

A Ω = Alfa un Omega — pehdejais teek jaunakā laikā wiswairak Ω weidā sihmets — ir pirmais un pehdejais burts greeku alfabetā. Luters pahrtulko: A un O, saskanā ar wahzu A un Z, skat. Jahn. par 22:13.

SALVS (Salus) = ir latinu wahrds preeksch „glahbschana," „pestischana," „atswabinaschana".

Baloschi aisrahda us Swehto Garu. (Mat. 3:16; Mark. 1:10; Luhk. 3:22; Jahna 1:32).

Tschuhska atgahdina Jahna 3:14.

Sihmes wirs seegela ir wisi simboliski sihmogi, kahdi tika leetoti — daschadôs sakopojumôs — us pirmo kristigo kapeem, eerotscheem un rihkeem, blakus teem tika ari wehl ziti simboli un pasihschanas sihmes leetoti: gans, jehrs, wihna koks, siws u. t. t. Siwi sauz greekiski ἰχθύς, leeleem burteem rakstot: ΙΧΘΥΣ; schee ir eesahkuma burti no Ἰησοῦς Χριστὸς θεοῦ υἱὸς σωτήρ = Jesus Christós Theu hyiós sotér = Jesus Kristus, Deewa Dehls, Pestitajs.

Pirmā nodaļa.

Ta Kunga wahrds buhs rakstits pee winu peerem.

Tam, kas uswar, Es doschu ehst no tās apslehptās mannas, un Es winam doschu labas leezibas sihmi un us tās leezibas sihmes weenu jaunu wahrdu rakstitu, ko neweens nesin, kā ween tas, kas to dabū.
Jahna par. 2:17.

„Swehto sehklu", jauno Deewa namu garā un pateesibā, mehs sastopam kā pirmo leelako draudsi *Antiokijā*, gresnajā Sirijas galwas pilsehtā, pee Orontus, kura no paganu dsejneekeem bija tikusi apdseedata par austrumu azi un pehrli, — pilsehtā, kurā tanî paschā laikā paganiskā dsihwe atradās sawôs kuplakajôs seedôs.

No schis weetas ir Pawils, Barnabas, Markus un Silas ussahkuschi sawus misiones zeļojumus.

Sche, Antiokijā, mahzekli dabuja pirmo reis wahrdu — *kristigee*, kamehr wini lihds schim no juhdeem bija ar issmeeklu tikuschi saukti par „galilejeem" un „nazareescheem".

Bet kā nu pirmee kristigee sawu wahrdu usnehma? Wini to tureja par augstu goda nosaukumu, kursch teem stahweja daudsi leelakā swarā, nekā wisi pasauligee tituli kopā. Un wisgalwenakais noteikums pee kristigā wahrda usnemschanas bij wineem tas, ka to *dsihwes gaitai* bij ar winu nosaukumu jastahw zeeschā saskanā. „Kaut gan mums ir jauns wahrds," tee mehdsa teikt, „tatschu muhsu dsihwoschana un muhsu dsihwes gaita naw jauns isgudrojums. Kristigee naw nekas zits, kā augstakā Kehnina pagodinataji pehz Kristus parauga. Wini turas pee weenadas kalposchanas Deewam, dsihwo weenadā tizibas un deribas atsihschanā, wineem ir weenada zeriba muhschibā, tee mihlē weens otru kā weena Tehwa behrni un pasihstas zits zitu winu sirdsskaidribas un pasemibas dehļ.

Augustins, slawenais basnizas tehws, par kuru buhs wehlak runa wairak, saka: „Ja gribi buht kristigais, tad *pildi Kristus bausli un peenem tad ari Kristus wahrdu ar pilnu teesibu*. Tik tas ir ihstens kristigais, kursch nawa tahds ween wahrda pehz, bet kas *darbôs* ir kristigs, tas, kas eeksch wisa dsenas pakaļ Kristum, kas ir *swehts, beswainigs un neaptraipits*; kura sirdî naw weetas ļaunumam, turpreti ta ir swehtas Deewa bijaschanas un wisa laba mahjoklis, *kas neweenam newar pahri darit*, bet gan *katram grib sneegt palihdsigu roku*. **Weenigi tas ir kristigais, kursch**

pehz Kristus preekschsihmes eenaidneeku ne-ee-nihst, bet sawam pretineekam war darit labu un war Deewu luhgt par saweem wajatajeem un eenaidneekeem. Jo kas spehj kahdu apwainot, jeb ir gataws otram kaitet, tas melo, dehwedams sewi par kristigu. Neweens zits nepelna kristigā wahrdu, kā tikai tas, kursch **dsihwē** Kristum lihdsigs top. Ja winsch d a r b ô s neparahdas kā kristigais, tad, — kaut ari wisi winu par kristigu sauktu, tatschu schis nosaukums tam neko nepalihds, jo eeksch wina naw dsihwibas. Bet k a s n u n a w k r i s t i g a i s, t a s i r a n t i k r i s t s."

Pirmee kristigee bija wisai leekulibai tik sirdigi pretineeki, ka wini pat pee paganeem greesās ar luhgumu, it droschi tahdus sodit, kuri sawu kristigā wahrdu neleetigi walkatu. Un tiklihds kahds draudses lozeklis bij kaut kahdā sinā tā apwainojees, kas darija negodu Kristus wahrdam, tad tahdu ari wairs par kristigu netureja.

Wini pilnam apsinajās sawa stahwokla breesmas, ar kahdām tee tika apdraudeti no paganisma negantās, welnischkās waras, kas ismisuma trakumā plosijās pret kristigeem, it kā sajusdams, ka wina stundas ir skaititas. Bet kristigo nepahrwarama zenschanās bija, ka wini bestwainigi un swehti waretu staigat preeksch teem, „k u r i b i j a a h r ā," lai ar teesibu wineem neweens newaretu pahrmest neka launa, bet ka jo drihsaki winu staigaschana „a h r e j e e m" nahktu par apkaunojumu. (Tit. 2 : 5. 8. 10).

Kad ari pagani apwainoja kristigos wisbreesmigakôs noseegumôs un isplatija par wineem walodas, ka tee sawâs sapulzês behrnus nokaujot un wehl jo negantakas leetas darot, tad kristigee zeeta masakais kā tahdi, par kureem Peteris saka: „Neweens no jums lai nezeesch kā slepkawa, waj saglis, waj laundaritajs, waj kā tahds, kas jauzas sweschā amatā. Bet ja kas zeesch kā kristigs zilweks, tad lai tas nekaunas, bet Deewu pagodina schinî leetā." (1. Pet. 4 : 15. 16).

Pehz pirmo kristigo eeskateem, tik tas bija swehti g u d r s, kursch par deewibu newis daudz runaja, bet toteesu wairak ar saweem darbeem un ar sawu dsihwes gaitu apleezinaja dsihwo tizibu, zaur to ari mantodams klaht zitus.

Pestitaja wahrdi bija winu weenigā mehraukla preeksch wisa; us teem wini atsauzās, tā preeksch draugeem, kā skaugeem un swehtās grahmatas bija winu dahrgakā manta. Daschi atdewa drihsak sawu dsihwibu, nekā tee buhtu schkihruschees no sawām grahmatam.

Pee kristigo wajaschanas keisara Diokleziana laikā sewischka wehriba tika peegreesta wisu Bibeles rokrakstu galigai isnihzinaschanai, jo tee zereja kristigumu wisdroschaki isdeldet, ja pats a w o t s kluhtu isgaisinats. Tad daudsi isteizās, ka teem esot gan daschi eksemplari no swehteem raksteem, bet wini gribot drihsaki mirt, nekā schkirtees no swehteem raksteem. Kur schahda usstahschanās nenotika gluschi ais tihras, glesnas sirds apsinibas, bet gan wairak ais fanatiski sapnainas sajuhsmas, — kur mozneeziba tika tihschi m e k l e t a, tur ta tika no prahtigakeem mahzitajeem nosmahdeta. Turpreti bija taisni daschi „swehto grahmatu mozekli," kā tee tika saukti, kurus tas Kungs pats us to bija isredsejis un kuri ir tadehl mums pametuschi swehtu peeminu.

Tā mums teek stahstits, par kahdu jaunu laulatu pahri basnizas kalpu Timoteu un wina seewu Mauru. Tik wehl pirms nedauds nedelam kā tas bija sawu jauno seewu mahjās pahrwedis, kad tee zaur wajaschanu tapa weens otram atrauti. Timoteus tika wests Tebas semes soga preekschā, kursch wiseem spehkeem nopuhlejās, lai isdotos atgreest Timoteu pee paganisma atpakal. Kad sogis redseja, ka wisas wina puhles bija weltas, tad winsch pawehleja Timoteum, atdot wismas swehtās grahmatas, — kuras atradās wina glabaschanā — lai tās waretu sadedsinat. Bet Timoteus atbildeja: „Ja man buhtu behrni, tad es drihsaki atdotu tos, lai tee kluhtu upureti, nekā es schkirtos no Deewa wahrda."

Negantās dusmās sogis pawehleja ar karstām dselsim Timoteum isdurt azis. Ar neschehligu issmeeklu winsch peebilda: „Tawas grahmatas masakais tew wairs nederēs."

Timoteus panesa schis mokas klusu un wihrischkigi. Bet zaur to tika soga dusmas wehl jo stiprakā mehrā pawairotas. Gluschi satrazinats winsch pawehleja aklajam eelikt mutē spruhsli, pakahrt swara gabalu pee kakla un tad winu ais kahjam pakahrt.

Mozeklis pazeeta wisas mozibas klusā garā. Te sogis dabuja dsirdet, ka Timoteus esot nesen kā apprezejees, un turklaht ais sirsnigas sawstarpejas mihlestibas. Us weetas sogis pawehleja Mauru schurpu atwest un apsolija Maurai netikween winas wihra dsihwibu, bet turklaht ari wehl kreetnu atlihdsinajumu, ja winai isdotos sawu wihru tik tahlu peedabut, ka tas atlaistos no sawas „gekigas stuhrgalwibas" un upuretu elkeem.

Maura bija jauna, wahja seeweete. Ta kaisligi peekehrās sawam wihram. Wina peenehma welnischko preekschlikumu. Kas to lai sin, kahdus atwainoschanās eemeslus satans winai eetschuksteja! Ihsi sakot, wisā sawas mihlestibas dedsibā ta usmahzās wihram ar neatlaidigu luhgumu, saudset sewi jel winas dehl, un Timoteum tika spruhslis isnemts no mutes, lai winsch waretu atbildet.

Timoteus bija no spihdsinaschanam paguris lihds nesamanai un mihlotās seewas luhgschanās winam greesās kā asmenis sirdî. Meesigā mihlestiba zihnijās ar debeschkigo gruhtā zihninā. Bet winsch atzerejās To, Kursch sazija: „Kas sawu tehwu, waj mahti, seewu waj behrnu wairak mihlè nekā Mani, tas naw Manis wehrts." Un Timoteus dabuja spehku sawas seewas elkadeewigo mihlestibu jo asi nosmahdet, un pats palika negrosams.

Wehl reis Maura luhdsas; wiss welti! Te wina peepeschi pati nahza pee prahta; wina apsinajas sawas pahrdroschibas breesmu stahwokli. Ar karstàm noschehloschanas asaram Maura greesàs pee soga atpakal un luhdsa to, atkaut winai mirt kopâ ar wihru. Wina isturejàs stingri wisbreesmigakajàs spihdsinaschanas mokàs, un pehdigi tee tika abi weens otram blakus krustâ sisti.

(Turpmak wehl).

Teologijas daktera R. A. Toreja:

Swehtà Gara Persona un Darbs,

atklahts Rakstôs un personigâ peedsihwojumâ.

I.

Swehtà Gara personiba.

Eekam kahds war pareisi saprast Swehtà Gara darbibu, wajadsigs **wispapreekſch** pasiht paschu Garu. Beeschi awots maldibam un fanatismam pee Swehtà Gara darbibas ir — mehginaschana mahzitees un saprast Wina darbibu, bes ka wispirms pasihtu Winu kâ Personu.

Ir no leelakâ swara, no peeluhgschanas stahwokla skatotees, noteikt, waj Swehtais Gars ir deewischkiga Persona, zeeniga sanemt muhsu peeluhgschanu, muhsu tizibu, muhsu mihlestibu, un muhsu pilnigu nodoschanos Winam, jeb ir tikai weenkahrschi is Deewa pluhstoschs eespaids jeb spehks, jeb apgaismoschana, kuru mums peeschkir Deews. Ja Swehtais Gars ir persona, deewischka Persona, un ja mehs Winu par tahdu nepasihstam, tad mehs nolaupam Deewigai Buhtnei to peeluhgschanu un tizibu un mihlestibu un nodoschanos, kas Winam nahkas.

Ir ari no leelakâ swara no praktiskâ stahwokla puses, noteikt, waj Swehtai Gars ir tikai kahds mistisks un brihnischkigs spehks, kuru mums kautkâ jasanem un jaleeto muhsu wahjibâ un nesinaschanâ, jeb waj Swehtais Gars ir pateesa (reala) Persona, besgaligi swehta, besgaligi gudra, besgaligi spehziga un besgaligi maiga, Kurai muhs jaeeguhst un muhs jaleeto. Pirmais spreedums ir pilnigi paganisks, un neatschkiras no Afrikanu fetischu peeluhdseju jehguma, kuru deewi ir leetojami. Otrais spreedums ir nesalihdsinami augsts un kristigs. Ja mehs domasim, kâ ziti, par Swehto Garu, kâ par eespaida spehku, muhsu pastahwigâs domas buhs: „Kâ lai sanemu wairak Swehtà Gara?" Bet ja mehs domasim par Winu bibeligi — kâ par deewigu Personu, muhsu domas weenmehr buhs: **„Kà Swehtais Gars waretu wairak eenemt mani?"** Tahda sapraschana, ka Swehtais Gars buhtu deewigs eespaids jeb spehks, kuru mums jasanem un jaleeto, wed pee paschpaaugstinaschanas un paschpeetizibas. Kas tà saprot Swehtu Garu un turklaht eedomajas, ka ir sanehmis Swehto Garu, buhs gandrihs neisbehgami pilns gariga lepnuma un uspuhtisees, itkâ peederetu kahdai augstakai kristigai schkirai. Beeschi dabû dsirdet no tahdeem laudim: „Es esmu ar Swehto Garu pildits." Bet ja weenreis saprotam, ka Swehtais Gars ir deewiga Persona, besgaligi majestatiga, godibas un spehka pilna un swehta, kura brihnischkigi nolaidusees muhsu sirdîs, lai tur eemahjotu un lai daritu par sawu ihpaschumu un isleetotu muhsu dsihwi, tas nowilks muhs pihschlôs un turès muhs pihschlôs. Newaru eedomatees neko zitu wairak pasemojoschu jeb pahrwaroschu kâ scho, ka deewigas majestates un godibas Persona eemahjo manâ sirdi un ir gatawa leetot pat mani.

Ir no leelakâ swara no peedsihwojumu stahwokla raugotees—pasiht Swehto Garu kâ personu. Tuhkstoschi un desmit tuhkstoschi wihru un seewu war leezinat par to swehtibu, kura nahza winu dsihwê, kad wini dabuja pasiht Swehto Garu, ne tikai kâ schehlastibas eespaidu (ispluhstoschu, tas taisniba, no Deewa), bet kâ pateesu Persona, taisni tikpat pateesu, kâ Paschu Jesu Kristu, kâ muhschigi klahtbuhdamu, mihlejoschu Draugu un warenu Paligu, kas netikai weenmehr ir wineem blakus, bet dsihwo winu sirdîs katru deenu un katru stundu, un kursch ir gataws wineem palihdset katrâ dsihwes wajadsibâ. Tuhkstoscheem sludinataju, tizigu darbineeku un tizigo dsihwes pasemigakâs kahrtâs man ir sazijuschi, jeb rakstijuschi par sawu tizibas peedsihwojumu pilnigo pahrgrosibu, kura pahr wineem nahza, kad tee saprata (ne tikai teologiskâ, bet peedsihwojumu sinâ), ka Swehtais Gars ir Persona, un kâ tahdu mahzijàs Winu pasiht.

Ir masakais tschetri skaidri peerahdijumi Bibelê ka Swehtais Gars ir persona.

1. Wisi isschkiroschee personibas raksturojumi teek peerakstiti Swehtajam Garam Bibelê.

Kahdi ir isschkiroschee raksturojumi jeb sihmes personibai? Sinaschana, juhtas jeb eekustinajums un griba. Katrs, kas domâ, juht un grib, ir persona. Kad mehs sakam, ka Swehtais Gars ir persona, ir laudis, kuri saprot, kâ mehs domajam, itkâ Swehtam Garam buhtu rokas, un kahjas, un azis, un ausis un mute u. t. t., bet schee naw personibas, bet meesas raksturojumi. Wisi personibas raksturojumi jeb sihmes teek atkal un atkal peerakstiti Swehtajam Garam Wezâ un Jaunâ Deribâ. Mehs lasam 1. Kor. 11:10. 11: „Bet mums Deews to ir parahdijis zaur sawu Garu; jo tas Gars ismana wisas leetas, ir Deewa dsilumus. Jo kursch zilweks sin, kas ir eekſch zilweka, ka ween zilweka gars, kas eekſch ta ir? Tàpat ari neweens nesin, kas ir eekſch Deewa, ka ween Deewa Gars." Scheit sinaschana teek peerakstita Swehtam Garam. Mehs teekam gaischi mahziti, ka Swehtais Gars naw tikai kahds eespaids, kursch apgaismo muhsu prahtus saprast pateesibu, bet ir Buhtne, kura pate pasihst pateesibu.

1. Kor. 12: 11. mehs lasam: „Bet wisu to padara tas pats weens Gars un isdala ikweenam sewischki

tà, kà tas g r i b." Scheit sazits, ka Sw. Garam ir g r i b a, un mehs mahzamees, ka Swehtais Gars naw spehks, kuru mehs eeguhstam un leetojam pehz sawas gribas, bet ir augstas majestates Persona, kura m u h s l e e t o p e h z s a w a s g r i b a s. Schì isschkiriba ir no pamata swara, kad mehs nahkam pareisâ sakarâ ar Swehto Garu. Taisni schinî weetâ nomaldas daudz godigu spehka un darbos panahkumu mekletaju. Wini issteepjas un zihnas eeguht par sawu ihpaschumu kahdu mistisku un warenu spehku, kuru wini waretu isleetot sawâ darbâ pehz sawa paschu prahta. Wini nekad neeeguhs to spehku, kuru wini mekle, kamehr wini neatsihs, ka naw tahda deewischka spehka, ko wineem sanemt un leetot sawâ aklibâ un nesinaschanâ, bet ka ir kahda Persona, besgalą gudra, ka ari besgala warena, kura ir ar meeru winus eenemt kà ihpaschumu un leetot pehz sawas paschas pilnigas gribas. Kad mehs apstahjamees to pahrdomat, mums japreezajas, ka naw tahda deewischka spehka, ko eeguht un leetot buhtnem, tik nesinigàm, kahdi mehs esam, tik weegli spehjigeem malditees. Zik isbaidoschi panahkumi waretu rastees, ja tahds spehks buhtu. Bet zik swehtam preekam janahk muhsu sirdîs, kad mehs saprotam to jehgumu, ka ir kahda Deewiga Persona, Weens, kursch nekad nemaldas, kursch ir ar meeru eenemt muhs pilnigi un lihdsdalit mums dahwanas, kahdas Winsch atsihst par labu un leetot muhs pehz sawas gudràs un mihlejoschàs gribas.

(Turpmak wehl).

Prof. Tsch. G. Finneja:

Topeet peepilditi ar Swehtu Garu.

Topeet peepilditi ar Garu.
Ew. 5:18.

Daschas no manàm pehdejàm lekzijam ir bijuschas par luhgschanu, par luhgschanas gara swarigumu un par Swehtà Gara aisluhgschanu. Tiklihds Sw. Gara eespaidu nepeezeeschamiba un swarigums top preekschâ tureti, newar buht nekahdu schaubu, ka zilweki atrodas breesmâs pahrprast scho mahzibu, un to pahrgrosit, sew paschеem kaitejot. Par peemehru, kad juhs sakat grehzneekam, ka bes Swehta Gara tee nekad neatgreesisees, wini loti weegli pahrgrosa pateesibu un saprot zaur to, ka wini n e w a r atgreestees, un naw tadehl speesti to darit, kamehr nesajuht Sw. Garu. Beeschi ir gruhti likt wineem eeraudsit, ka wiss „newar" sastahw no winu negribeschanas, un ne no winu nespehjas. Tà atkal, kad mehs sakam tizigeem, ka wineem luhgschanâs ir wajadsiga Sw. Gara palihdsiba, tee loti spehjigi domat, ka naw winu peenahkums luhgt tizibas luhgschanu, kamehr nesajuht Sw. Gara eespaidus. Wini islaisch is azim sawu peenahkumu — buht pilditeem ar Sw. Garu un gaida, ka luhgschanas gars nahks pahr wineem, bes ka wini pehz ta prasitu, un tà kahrdina Deewu.

Eekam mehs sahkam apluhkot otru daļu lihdsektu preeksch pamodinaschanas weizinaschanas, t. i. lihdseklus, leetojamus pee grehzineekeem, wehlos parahdit, ka **ja tu dsihwo bes Swehta Gara, tad tu esi neatwainojams.** Wajadsiba ispildit peenahkumu nepamatojas us noteikuma, ka mums papreeksch buhs Sw. Gara eespaids, bet us moraliskas darbibas spehkeem. Mums, kà moraliskàm buhtnem, **ir spehja paklausit Deewam, un mums pilnigi peenahkas paklausit, un** eemesls, tapehz to nedaram, ir, ka mehs negribam Sw. Gara eespaidi ir gluschi no schehlastibas. Ja wini buhtu nepeezeeschami, l a i d a r i t u m u h s s p e h j i g u s ispildit muhsu peenahkumu, winu peeschkirschana nebuhtu schehlastibas darbs, bet tikai weenkahrschi taisniba. Grehzineeki naw speesti atgreestees tapehz ka pee wineem ir Sw. Gara eespaids, jeb tapehz ka wini to war sanemt, bet tapehz ka wini ir moraliskas buhtnes un wineem ir tàs spehjas, kuru leetoschanu Deews no wineem prasa. Tà ari ar tizigeem. Wini naw speesti luhgt tizibâ, tapehz ka wineem ir Sw. Gars, (isnemot tanî gadijumâ, kur Wina eespaidi, radot wehleschanas, dod peerahdijumu, ka tas ir Deewa prahts peeschkirt to leetu, kuru wehlas) bet tapehz ka wineem ir peerahdijums. Wini nepawisam naw speesti luhgt tizibâ, isnemot, ja wineem ir peerahdijums, kà tizibas pamats. Wajag buht peerahdijumam zaur apsolischanu, jeb prinzipu, jeb praweeschojumu, jeb apstahklu paredseschanu. Un kur wineem ir peerahdijums neatkarigi no Wina eespaida, wini ir speesti isleetot tizibu, neskatotees us to, waj wineem ir Sw. Gara eespaids jeb naw. Wini ir speesti redset peerahdijumu un tizet. Sw. Gars top dots, ne lai daritu winus spehjigus redset jeb tizet, bet tapehz ka bes Wina tee n e g r i b ne skatitees, ne just, ne darbotees, kà wajag. Mans mehrkis schowakar ir rahdit is muhsu teksta,

I. Ka tizigee war buht pilditi ar Deewâ Garu.

II. Ka tas ir winu peenahkums buht pilditeem ar Sw. Garu.

III. Kapehz wini naw pilditi ar Sw. Garu.

IV. Tahdu lauschu waina, kureem naw Deewa Gara, kas winus waditu peenahkuma atsihschanâ un luhgschanâ.

V. Sekas, kas zelsees, ja wini buhs pilditi ar Sw. Garu.

VI. Sekas, ja tas tà naw.

I. Parahdischu, ka **tew ir teesiba sanemt Sw. Garu.** Ne tapehz, ka Deews taisnibas dehl dod tew Sawu Garu, bet tapehz ka Winsch solijis to dot teem, kas luhds. „Ja tad juhs, kas esat launi, mahkat dot saweem behrneem labas dahwanas, z i k w a i r a k juhsu debesu Tehws dos to Swehto Garu teem, kas Winu luhdsas. Luhk. 11:13. Ja tu luhdsi pehz Swehtà Gara, Deews ir apsolijis to dot.

Un atkal, Deews ir tew **pawehlejis**, lai Sw. Gars tewim buhtu. Winsch saka tekstâ „Topeet peepilditi ar Garu." Kad Deews mums pawehl kautko da-

rit, tas ir wisaugstakais peerahdijums, kas ween war buht, ka mehs to waram. Deewa pawehle lihdsinajas swehrestam, ka mehs to waram. Winam naw teesibas pawehlet, ja mums naw spehka paklausit. Naw ne drusku nepareiss slehgums, ka Deews ir besgaligs tirans, ja Winsch pawehl to, kas naw isdarams.

II. Otram kahrtam rahdischu, ka **tas ir taws peenahkums, buht pilditam ar Swehtu Garu.**

1. Tapehz ka tew ir par Winu **apsolijums.**
2. Tapehz ka **Deews** to ir solijis.
3. Ir nepeezeeschami wajadsigs preeksch tawas pascha peeaugschanas schehlastibâ, ka tew jabuht pilditam ar Sw. Garu.
4. Tas ir no tikpat leela swara, kà tas, ka tew jaswehtijas.
5. Tas ir tikpat wajadsigs, kà tas, lai tu buhtu derigs un daritu labu pasaulê.
6. Ja Deewa Gars naw eeksch tewis, tu **darisi negodu Deewam, apkaunosi draudsi, un mirsi un eesi ellê.**

III. **Kapehz daudseem naw Sw. Gara.** Ir daschi, pat atsinigi tizigaji, kas teiks: „Es neka par scho preekschmetu nesinu; man nekad naw bijuschi schahdi peedsihwojumi; waj nu tas naw taisniba, jeb es pats esmu gluschi nepareiss." Bes schaubam, **ka tu esi gluschi nepareiss,** ja tu neka nesini par Sw. Garu eespaidu. Wehlos tew parahdit daschus eemeslus, kas warbuht attura tewi no peepildischanâs ar Sw. Garu.

(Turpmak wehl).

Selta un sudraba leetus.

Misiones darbs Peterburgâ, Ewangelija Namâ. Deewu war slawet par swehtibam un pamoschanam pee kreewu tautas Peterburgâ. Peezu gadu laikâ tas Kungs ir atpestijis wairak simtu dwehseles. Nodibinatas kahdas desmit misiones stanzijas ar sahlem, kur top Ewangelijums pasludinats. Trihs gadu laikâ tas Kungs ir dewis kà atbildi uf tizibas luhgschann un paklauschanos uf Deewu wairak kà 150,000 rubļus preeksch „Ewangelija Nama" buhwes, kuru atwehra seemas swehtkôs 1911. g. un kur weetas kahdeem 2000 klausitajeem. Otras galwenas telpas, kur W. Fetlers un wina palihgi sludina Kreewu walodâ, ir knasa Tenischewa konzertsahle, weena no tàm skaistakàm un wislabaki peejamàm sahlem Peterburgâ, netahlu no pilsehtas zentra. Scho sahli W. Fetlers noihrê uf wisu gadu no Tautas Uniwersitates beedribas par kahdeem 3000 rubļeem gadâ, — lai noturetu weenu sapulzi nedelâ, treschdeenas wakarôs. Schi ir ta weenigà atklahta ewangeliska Deewa wahrdu sapulze wisâ Kreewijâ preeksch kreewu inteligenzes, kuri lihds ar ziteem klausitajeem scheit eerodas deesgan leelâ skaitâ. Starp ziteem ari daudf studenti un studenteenes. Tà ka bes schis sahles wehl ari zitas top ihretas, un „Sw. Nama" draudsei lihds ar to ir daudf isdoschanas, tad sinams, naw tik weegli daschreif atrast lihdsekļus scho isdewumu segschanai. Bet kad W. F. lika gadu atpakaļ draudsei preekschâ, waj tee wehletos scho sahli atstaht, tad neweens par to negribeja dsirdet Tà ari 6. janwarî kreewu brahļi un mahsas sapulzejâs Sw. Namâ uf gada sapulzi, kad nahza ari pahrruna par dahrgo Tenischewas sahli. Br. Neprafchs, W. F. galwenais palihgs, sahka rakstit solijumus, un ar leelu dedsibu sapulzetee kehrâs pee darba. Kahdâ pusstundas laikâ bija sakolits lihds 1800 rbl. preeksch Tenischewa sahles uftureschanas. Kahds jaunekļis, pats wehl skolens, kas neka nepelna, sola 15 rub. Te pa kahdu brihdi winsch peenahk pee galda un saka: „Man ir kauns, ka soliju tik maf, — preeksch tahda darba wajadsigs dot wismaf 20 rubļ.!" Kahda zita sola — 5 rubļ., bet tad apdomajas un sola wehl reif 5 rbļ. u t. t. Ziti pa 10, 20 un wairak. Un tas ir tikai preeksch weenas sahles ufstureschanas, bes tam, kas ir wajadsigs preeksch pascha „Ewangelija Nama" un zitàm wajadsibam, apgaismoschanas, apsildischanas u. t. t. Pagahjuschâ gadâ „Ewang. Nama" eenehmums bijis wairak kà 14,000 r. bes tam preeksch „Sw. Nama" paradeem eenahkuschi wairak kà 50,000 rubļu, un pee draudses peenahkuschas wairak kà 120 personas. Kà lai isskaidro schahdu dedsibu pee scheem tizigajeem? Tapehz, ka tee zenschas buht Sw. Gara ļaudis, kuri grib buht nomiruschi sew un dsihwot Kristum, un ka wini neiseet uf to, lai sawu tizibas schkiru isplatitu, bet lai Kristus taptu pagodinats, un lai grehzineeki nahktu pee Kristus. Wini luhds Deewu un strahdà

Japeesihmê, ka W. F no wisàm schim sumam noteikti ne kapeiku nenem preeksch sewis, kà tas ir redsams pehz kahrtigi westàm kases grahmatam, bet wehl peemaksà no sewis klaht preeksch misiones darba ufstureschanas.

Dawids.

Sawada „kolekte" Golgatas Namâ.

Wehl lihdf schim pee mums nepasihstama „kolekte" tapa notureta swehtdeen, 13. janwarî sch. g. Golgatas Namâ. Rihta deewkalpojumâ W. Fetlers runaja par pilnigu atdoschanos tam Kungam un par paklausibu Deewam. Wiss grehks ir nepaklausiba Deewam. Adams un Eewa krita dehļ nepaklausibas, kehninsch Sauls tapa atmests dehļ nepaklausibas, pee tam ta Kunga wahrdâ Samuels winam pasludinaja, ka paklausiba ir labaka, neka upuris, ufklausischanas peenehmigaka, neka jehra tauki. Bet **nepaklausiba ir burwibas grehks,** negantiba ta Kunga preekschâ. W. F. dewa padomu sahkt Bibeli lasit ar apdomu, atsihmedami tàs pantinas, kurâs issazitas Deewa pawehles un prasibas no zilwekeem, un lai katrs lasitajs nopeetni pahrmeklê sawu sirdi, waj ta dsihwo jeb wismaf zenschàs dsihwot pehz wisàm Deewa pawehlem. Tà

winsch pats esot no weenaldsiga Bibeles lasitaja tapis par dedsigu, kad sahzis luhkotees uf Bibeli, ka ta ir grahmata, kura runà personigi uf winu, kura kontrolè wina dsihwi. No ta laika Bibele tapusi winam mihla un dahrga. Wisai swinigs bija teizeens, atkahrtots wairak reisas: **„Nelaidi garam jebkahdu Bibeles pantinu,** pirms **ta nelaisch garam tewi,** tas ir — pirms ta nelaisch meerigi garam tawu sirdsapsinu. Kas pehz schi prinzipa waj pamata likuma eesahks praktisku Bibeles studiju, tas newarès zitadi, ka peedsihwot pilnigu, sekmigu dsihwes pahrmainu un drihs taps par dsihwu kristigaju un ihstenu Kristus pakalstaigataju.

Starp zitàm Kristus pawehlem, W. F. aisrahdija uf diwàm, kuras gan wisi lasa un sin, bet tikad nedaudsi zenschàs tàs ispildit. 1) **„Nekrahjeet sewim mantas wirssemes,"** (Mat. 6:19), un **„Ejat pa wisu pasauli un pasludinajeet ewangeliju wisai radibai.** (Mark. 16:15). Kas uf pirmo atteezas, tad Kristus prinzips naw, lai wisi laudis iskaisitu mantu un naudu nabageem; nè! tas tapa sazits tik uf weenu bagatu jaunekli, kursch bija peesehjees mantai, un kuram manta bija par slasda walgu, t. i. par sahnzensi Kristum uf wina sirds trona. Bet neweens diweem kungeem newar kalpot. Tà tas ari israhdijas, jo tas jauneklis atstahja Kristu un gahja pakal sawai mantai. Bet Kristus bija sazijis: „atstahj sawu mantu un nahz Man pakal!" W. F. uswehra, ka no swara ir, lai zilweks walditu par mantu un newis manta par zilweku; ka katrs, tapehz, kas krahj mantu sewim, atklahti grehko pret Kristus noteiktu pawehli un ja kas tihschprahtigi schahdà grehkà paleek, tas ir atkahpees no Deewa, ka apustulis saka — mantas kahriba ir elkadeewiba. Ja leela dala tà sauktu kristigu waj tizigu lauschu negrehkotu pret scho Kristus pawehli, zik daudf ahtraki un plaschaki waretu Kristus ewangelijums tapt isplatits pa wisu pasauli. Scheit nu nahk swarà schi otra pawehle: „Ejat pa wisu pasauli un pasludinajat ewangeliju wisai radibai!" Schi otra pawehle atkarajas no pirmàs, ja ir pat ne-eespehjami to iswest bes pirmàs: „Nekrahjeet sewim mantas." Kristus nahza un gahja pa pasauli meklet un glahbt to, kas pasudis; bet ka wari eet Kristum pakal, ja dsenees pehz mantas!? Jo pirmais, tas ir Kristus, wed uf dsihwibu; otra — tas ir manta, turpreti uf nahwi: „Kur kodi un ruhsa maità." Scho diwu kungu raksturi, winu mehrki un zeli ir diametrali pretigi weens otram, ka gaisma ir pretiga tumsai un tumsa pretiga gaismai, un kahda tur war buht beedriba? Sche isskaidrojas, kapehz tik maf kristigo eeguhst dwehseles preeksch Kristus: teem jaeet pehz mantas! Tahdi laudis newar saprast, newar tizet, ka ir eespehjams kalpot tikai Kristum, un no sawa labuma un sawàm intresem atsazitees. Tee apschauba tos, kas ta zenschas dsihwot, wehl wairak, tee wisadi tos apruna un mehgina wineem strahdat pretim. Bet, pehz teem augleem juhs winus pasihseet," saka tas Kungs. Zilweka dsihwe un mehrki ir tee, kas skaidri wiseem rahdis, pehz kam wini zenschas, preeksch kam wini dsihwo, kam wini kalpo: sew, sawai mantai un sawam godam, jeb Deewam un Wina Walstibai. **„Jo kas wisai sawai** rozibai neatsaka, tas **newar buht** Mans mahzeklis," **saka tas Kungs.** (Luhk. 14:33).

Sapulzi beidsot, W. F. usaizinaja tos tizigos laudis, kas wehlas eekahrtot sawu dsihwi pehz Bibeles, palikt kopà uf pehzsapulzi. Schinì pehzsapulzè, winsch sazija, buhschot notikt ari newis naudas, bet „deenu" kolekte preeksch Deewa walstibas isplatischanas.

Pehzsapulzi eesahkot, W. F. lika usschkirt 1 Kor. 6:20. Wispirms winsch to nolasija burtiski: „Jo juhs esat dahrgi atpirkti. Tad nu godinajeet Deewu **sawà meesà** un sawà garà, kas peeder Deewam." Kalposchanu garà pasihstot wairak, masak saprotama daudseem esot kalposchana „meesà." Tas tad nu tapa ari ihpaschi uswehrts. Meesigeem spehkeem zilweks strahdà, pelna, nopuhlejas no rihta lihds wakaram. Galwenà kahrtà meesigee spehki top isleetoti laizigai usturai, laizigeem darbeem. Saprotams, ka ar godigu preekschsihmigu darbu war ari pagodinat Deewu. Bet zik labi, ja kahds tizigs zilweks pehz eespehjas war swehtit daschas no sawàm darba deenam ta Kunga darbà, sawu tuwaku glahbschanai. Ja dwehselu glahbschanas darbu atstahs weenigi mahzitajeem un sludinatajeem, tad jau samehrà ari maf taps padarits. Wisi, sinams, newares kanzelè kahpt, bet wisi war buht Kristus leezineeki. Wisi newarès sprediķus sazit, bet katrs ihsts kristigais warès pasazit, ko Jesus pee wina ir darijis. Un wismas, ziti warès kahdu garigu rakstinu waj traktatu pasneegt kahdam netizigam, waj dsehrajam, waj slimam. Te nu W. F. usaizinaja klahtesoschos, waj tee negribetu samest „deenu kolekti," tas ir, swehtit tam Kungam schinì gadà weenu, diwas, waj wairak deenas. Daschàs basnizàs un draudsès gada sahkumà lozekli apsolot dot preeksch draudses wajadsibam trihs, peezi, desmit waj wairak rubulus, daschi tik tà, paraduma pehz, jeb tapehz, ka ziti to dara, — ziti ari no sirds, pehz sawàm spehjam. Bet naudu dot ir weeglaki, neka sewi paschu, sawu laiku un spehku. Zitam gan war aismaksat, lai winsch tawà weetà strahdatu, sludina, apmeklè u. t. t., bet personigam darbam preeksch Kristus ir pawisam zita nosihme. Daschs gluschi weenaldsigs pahrtizis draudses lozeklis bes puhlem eedos simts waj wairak rublus preeksch draudses, lai apmeerinatu sawu sirdsapsinu un — mahzitaju, bet waj winsch pats gataws iseet no mahjas uf mahju, pa eelam un dsertawam, lai „pasludinatu ewangeliju" par Kristus pestischanu, — tas ir pawisam zits jautajeens. W. F. nu nopeetni aisrahdija, ka pirmajeem kristigajeem tas nebija zits jautajeens; ka Golgatas Namà ir jabuht tizigajeem un draudsei pehz pirmo kristigajo preekschsihmes; ka tapehz katram lozeklim ir jamehgina wismas kautko personigu darit, lai „teiktu wahrdinu no Jesus", — ka uf to zenschas daudsi Peterburgas „Ewangelija Nama," tizigajee, — un ka tad drihsi wisa Latwija — ka zitreis Wasaras swehtkos wisa Jerusaleme—

faşutis, ka „Wezais Deews wehl dsihwo“ un ka Waşaras swehtku Gars wehl strahdâ!

Klahteşoscheem, — kahdas pahri ſimts perſonas, kuras bija palikuſchas uſ pehzſapulzi, — nahza nopeetnâ luhgſchanâ ta Kunga preekſchâ. Tad kahdi trihs no klahteſoſcheem ſehdâs pee galda, lai peerakſtitu tos, kuri ſchinî gadâ wehlas ta Kunga darbam ſeedot daſchas no ſawim darba deenam. Brahlu un mahſu gatawiba to darit bija eepreezinoſcha un uſtaiſoſcha.

Pirmais peezelas kahds brahlis R., un ſaka, ka winſch wehlotees ſchogad 20 deenas ſwehtit tam Kungam garigâ darbâ. Otra, — kahda mahſa J., kura dos katru mehneſi 2 deenas, gadâ — 24. Kahds zits brahlis B., ari apſolas mehneſî diwas deenas eet pa krogeem un trakteereem iſdalit traktatus. Tad peezelas daudſi brahli un mahſas, bes ihpaſcha uſtraukuma, nopeetni un godigi, weens pehz otra, un nahk deenas: 12, 14, 10, 6, 8, 7, 2 u. t. t. Kahda nabaga mahſa, atraikne, kura kalpo kahdâ weetâ, no kureenes wina newar tikt ſwabada, un kurai ar ſawu maſo algu, 60 kap. par deenu, jauſtur maſi behrnini, — tomehr ari wehlas no ſirds ko darit. Wina wehletos 5 deenas eet un iſdalit traktatus, bet tâ ka wina newar atwalinajumu dabut, tad wina peezelas un apſola ſcho peezu deenu algu preekſch ſchi darba, par kuru naudu lai ziti, kas paſchi ees, waretu iſdalit traktatus. Kahda zita mahſa apſola weenas nedelas algu. Kahds brahlis B. pehz tam peezelas un ſaka, ka ari winſch dodot ſawu nedelas algu, 18 rublu, — lai par to iſſuhtitu par welti ſlimneekeem, zeetumneekeem un ziteem uſ wiſu gadu „Kriſtigo Wehſtneſi“, lai Deews ſtrahdatu zaur to. Mahſa S. wehlas braukt weenu nedelu uſ Kreewiju un tur leezinat no Kriſtus, kur agrak dſihwojuſi; otra mahſa atkal dod nedelas algu preekſch traktateem. Br. K. ſaka, ka wina eenahkumi gadâ laikâ neeſot weenadi, bet ka winſch apſolot weenas nedelas „wiſtreknako eenahkumu“, — bes tam iſſuhtit par welti ſaweem paſihſtameem uſ laukeem „Kr. W.“ un puſnedelu doſchot preekſch tam, lai waſarâ waretu iſbraukt uſ laukeem apſkatît, ko darijis wina iſſuhtitais „Kr. W.“ Schî brahla maſais dehlens Rudolfs, 8 gadu wezs, peezelas uſ krehſla un ſaka ſihzinâ balſtinâ, ka waſarâ, kad buhs ſkolas brihwlaiks, winſch eeſchot trihs deenas pa eelam iſdalit traktatus. Br. R apſola weenu nedelu un lihdſekļus, iſdalit par welti 100 eks. „Peſtiſchanas zelſch, droſchiba un preeks“. Mahſa Z. apſolas zauru gadu katru deenu weenu ſtundu luhgt Deewu par ſcho darbu, par teem, kas iſeet leezinat, par iſdaliteem traktateem un iſſuhtiteem „Kr. Wehſtneſcheem“. Kahda mahſa luhdſ, lai iſſuhta uſ winas rehkina kahdai kundſei, kura tura uſ winas launu prahtu, „Kr. W.“, jo wina ir tagad mahziſuſees mihlet ſawus eenaidneekus un darit labu teem, kas nolahd. Zita mahſa wehlas iſſuhtit 1 eks. „Kr. Wehſtn.“ Sibirijas zeetumneekeem. Mahſa K. wehlas iſbraukt un leezinat no Kriſtus uſ laukeem 14 deenas. Mahſa S., — deſmit rublu preekſch traktatu iſdaliſchanas tramwajôs un 4 eks. „Kr. W.“ iſſuhtiſchanai ſlimneekeem un zeetumnôs. Mahſa B. — puſmehneſcha algu traktatem. Mahſa M. — katru mehneſi 4 deenas; jaunais Woldemars, realſkolens, 14 g. wezs, pa waſaras brihwlaiku — 4 deenas. Alide, kahda 12 gadu meitenite, wehlas 2 nedelas pa waſaru braukt pee radeem uſ laukeem un eet pa mahjam ar traktateem.

Naw eeſpehjams uſrakſtit wiſus apſolijumus, bet peetiks, ja paſakam, ka ſchis „deenu kolektes“ kopſuma bija beidſot 806 deenas. Kas ta war buht par ſwehtibu, ja Deewa ſchehlaſtibas pawaditi, tee iſees leezinat no Kriſtus! Luhdſat, brahli un mahſas, par ſcheem labprahtigeem miſiones ſtrahdneekeem Deewu, lai peepildas pee wineem, kas ir ſazits zaur praweeti: „Ar preeku juhs iſeeſeet un ar meeru juhs tapſeet waditi. Kalni un pakalni juhſu preekſchâ gawilês gawiledami un wiſi koki laukâ plaukſchkinas. Ehrkſchku weetâ uſaugs preedes un dadſchu weetâ uſaugs mirtes, un tas tam Kungam buhs par ſlawu un par muhſchigu ſihmi, kas netaps iſdeldeta. (Eſaj. 55:12. 13.)

Kruſtneſis.

„Meklejeet Rakstôs!“

Martina Lutera:

Wahrds par Bibeli.

Atdſejojis W. F.

Kur Bibele naw redſama —
Tur dſihwe tukſcha, behdiga;
Tur ee-eet launais eenaidneeks;
Tur Deewam peemahjot naw preeks.
Ak, zilweks, klauſi padomu,
Kâ wari aiſdſiht naidneeku,
Dod projam ſpoſcho rubuli
Un pahrwed mahjâs Bibeli;
Ar ilgoſchanos pehz tâs twer,
Ar preeku winu walâ wer!
Tur eeſahz ſawu ahbezi —
Tur mahzees laſit pareiſi.
Un tad tur laſi tſchakli ween
Ar patikſchanu katru deen';
Tur eepreezu ſew meklet nahz —
Kad ſkumigs gars, kad behdigs prahts;
Ta Kunga wahrdu ſirdî ſpeed! —
Kâ puke, — lai tas aug un ſeed!
Lai tas it wiſeem redſams kluhſt —
Kâ karogs, kad ſahk wehjiņſch puhſt;
Kâ wairogs — lai tas preekſchâ mirdſ —
To behdâs, preekôs ſpeed pee ſirds.
— Ak, mihlais draugs, kam gribi ſirgt?
Ja tew wehl naw, tad ſteidſees pirkt
To grahmatu, kur ſola Deews:
Kas laſa to, tam labi ees!
Jel atdari un laſi to —
Lihdſ noſit ſtundu pehdejo;
Un wiſu — ko ween darit ſteidſ —
Ar Deewu ſahz, ar Deewu beidſ! —

Starptautiska Bibeles studija.

Pehz paraugeem isstrahdajuse Melanija Fetler.

Swehtdeen, 20. janwari.

Zilweka pirmais grehks.

1. Mos. 3 : 1— 12. 17—24.

Selta teksts: Ikweens, kas grehku dara, tas ir grehka kalps. Jahn. 8 : 34. Satans, kahrdinot Eewu, 1. — nostahdija Deewu nepareisâ gaismâ, kà a) launu (aisleedsi newainigus preekus); b) breesmigu (spreesch leelu sodu par masu pahrkahpumu); c) nepateesu (issaka beedinajumu, par kuru jaschaubas, waj Winsch to ispildis). 2. — Peewihla zilweku, solot labus panahkumus wina nepaklausibai Deewam. 2. Kor. 11 : 3. rahda, ka Pawils ari tizeja Mosus grahmatam.

I. — Deewa gahdiba.

Deews pahrpilnigi apgahdaja zilweku (2. n.) — dahrss bes dadscheem, nahtrem jeb ehrkschkeem; bet ar pukem, kokeem, augleem, baribu, un Wina pascha klahtbuhtni. Deewa wehleschanàs — lai mehs preezajamees pee ta, kas ir labs preeksch mums. Winsch „dod labpraht un neweenam nepahrmet," bet pee Wina naw „ne pahrwehrschanàs ehnas" (Jehk. 1 : 5. 17). Deews negrosas sawâs wehleschanâs dot mums preekus, bet Winsch neatkahpjas ari no Sawa prasijuma pehz muhsu paklausibas. Newajag padotees kahrdinaschanam, pate kahrdinaschana wehl naw grehks; Deews dod apschehloschanu par palihdsibu sawâ laikâ. (Ebr. 4 : 16).

II. — Aisleegums.

Deews naw breesmigs, aisleedsot mums kaitigas leetas. Eewa sinaja Deewa pawehli, lai gan ta tika issazita preeksch winas radischanas (3 : 3); dsirdeja to no Adama. Mehs mahzamees no Bibeles, wezakeem, skolotajeem. „Neaisskareet" — pirmais solis, kuram seko ziti. (Illustret). „Ka juhs nemirstat" — Deews neko nedara bes eemesla. (Dauds behrnu tapehz warbuht tikai nepaklausigi, ka wezaki waj skolotaji, kautko aisleedsot, nesaka kapehz.

Fisiska nahwe—preeksch daudseem tikai ee-eja labakâ dsihwê.

Moraliska nahwe — miris preeksch apsinas, labas eegribas, swehtàm wehleschanam — ir breesmigaka nahwe, pat ja meesa wehl dsihwo.

Gariga nahwe. — „miris pahrkahpschanàs un grehkôs" (Ew. 2 : 1), ir pateesà nahwe.

III. Grehkôs krischana un winas sekas

Eewa peenehma Deewu par eenaidneeku un satanu par draugu, kaut gan satans wehl neka laba preeksch winas nebija darijis, kà Deews. Wina klausas us tschuhsku, tiz, skatas, nem, ehd, un ir krituse, peewilta, nelaimiga, un top pate par peewihleju (dewa sawam wihram). Azis top atwehrtas, lai redsetu sawu kaunu. (Satans melo. (4. 5. p.). Pehz slikta darba, mums kauns ziteem azis skatitees. Deewa balss isklausas breesmiga grehzineeku ausis (8.), grehks rada bailes no Deewa. turklaht peeweenojas slimiba, darbs swee[illegible] rôs, ruhpes un behdas, un beidsot laiziga nahwe. Gan pirmà upura asinis (21. p.) winus atkal salihdsinaja, bet paradise bija paaudeta. (Pestischana 3 : 15; Ew. 2 : 5).

Neusturatees aisleegtà koka tuwumâ!

Swehtdeen, 27. janwari.

Kains un Abels.

1. Mos. 4 : 3—15.

Selta teksts: Ikweens, kas sawu brahli eenihst, tas ir slepkawa. 1. Jahn. 3 : 15.

„Kristigs Wehstnesis" Nr. 1, 1913. g.

I. Daschadi zilweki, daschadi upuri. (P. 3—6).

Deews eestahdija upuri, kad winsch nehma upurlopu ahdas preeksch pirmo zilweku apgehrba (3 : 31). Adams upureja, kad winsch sajuta wajadsibu pehz schehlastibas un peedoschanas, un winsch mahzija ari sawus behrnus upuret. Ir dabigi, ka katrs atnesa us Deewa altari sawas nodarboschanàs auglus. Bet kamehr Abels, sapratis upura dsiko nosihmi, kustinats luhkojas, kà upura asinis pluhst wina dsihwibas dehl, un pateizigi stahweja Deewa preekschâ luhgdams, Kains upurè tikai ais paraduma. Ne upuru, bet upuretaju daschadibas dehl, weens tika peenemts, un otrs tika atmests. Kainam nu wajadseja pahrbaudit sawu stahwokli, ussinat sawas atmeschanas eemeslu, bet winsch tik doma, ka Abelu dabut prom is zela. Pamostas dusmas pret brahli. Is tschuhskas sehklas isaug launi stahdi, un kas teem dod weetu, isdara launus darbus.

II. Kains, nopeetni no Deewa beedinats, tomehr brahla slepkawa. (6—8).

Grehks apstulbo zilweku. Tas Kungs rahda Kaina nepareisos usskatus. No tawas sirds atkarajas, waj tu esi deewbijigs, jeb ne. Wehl leelaks grehks tihko eeguht pahr tewi uswaru. Nelaid winu sirdi, waldi pahr winu. — Nekas ahrigs nedara muhs Deewam patihkamus: ne muhsu isskats, muhsu mantas, tikai muhsu sirds. Apsinatees atkaribâ no Deewa, isturetees pret Winu pasemigi, Winu pagodinat, ustizetees, paklausit — tizet, ir Winam peenehmigi (Ebr. 11 : 4). Kaina zelsch: skaudiba, eenaids, slepkawiba. Deewa azis jau eenaids ir slepkawiba.

III. Kaina sods. (9—15).

Katram grehzneekam buhs jadod Deewa preekschâ atbilde. Kains atbild Deewam ar meleem (9). Neweens grehks nepaleek apslehpts. Grehks schkir no Deewa. Kains top behglis. Lahsts lika winam eeraudsit wina noseegumu, bet winsch redsi tikai taisno, sodidamo, ne mekledamo un peedewigo Deewu. Winsch netiz Deewa schehlastibai un beids, laikam, sawu dsihwi ismisumâ, kà Judas Iskarjats. Sargajatees no katra grehka. — Abela asinis sauz pehz atreebschanas. Jesus asinis — pehz schehlastibas.

W. F.:

Kains.

„Grehks gul preeksch durwim, un tihko pehz tewis, bet tu waldi pahr winu." Deews. (1. Mos. 4 : 7.)

„Ikweens, kas sawu brahli eenihst, ir slepkawa." 1. Jahn. 3 : 15.

Kà behglis, pa nakti, pa tumsu
Winsch issamisis gahja
Un neklausijàs — kur laudis,
Un neraudsijàs, kur mahja.

Pa meschu, pa beesokni druhmo,
Winsch slapstidamees lihda
Un tahlak un muhscham tahlak
No pirmkauschu mihtnem klihda . .

Gan sari tam sitàs waigâ,
Kas mitrs kluwa no rasas,
Gan asinim traipijàs kruhtis
Un kahjas tulsnainas, basas.

Bes mehrka, bes preeka, bes laimes,
Kà trenkats putns winsch klihda . .
Bet neausa meers wina sirdî,
Kad austrumôs gaisma swihda . .

Swehtdeen, 3. februari.

Uhdens-pluhdi.

1. Mos. 6: 9—22; 7: 11—24.

Zelta teksts: Grehku nopelns ir nahwe; bet Deewa dahwana ir muhschiga dsihwiba, zaur Kristus Jesus, muhsu Kungu. Rom. 6: 23.

Ka schahda katastrofa ir teescham wehsturigs notikums, naw ko schaubitees, ja ari ahrpus Bibeles wisâs tautâs ir usglabajuschees nostahsti par pluhdeem. Gan saka, ka sinibâ nepeelaisch wispasaules pluhdus, bet ari Bibele pateesibâ mahza ne par pluhdeem pahr wisu pasauli, bet gan pahr wiseem zilwekeem, kuri tanî laikâ apdsihwoja masu semes gabalu, warbuht tikai Mesopotamiju.

I. Samaitatâ pasaule.

Wiss, kas nahk is Deewa rokas, ir loti labs (1: 31). Tikai laudis saboja un padara pasauli sliktu. Samaitaschana sahkas ar grehku, kursch ir loti lipigs. Pirmâ grehka isnahkums ir 6: 5. Tà wehl ir tagad. Neweens nedsimst un negrehko preeksch sewis, bet no launa zilweka pluhst launs eespaids us ziteem. Peem. sapuwis ahbols starp labeem. Sargees no launa wahrda — jeb darba, ka neiisposti zitu dwehseles. Kahdas sahpes Deewam zaur scho samaitato pasauli, kuru Winsch radija labu. Wai mehs sahpinam Deewu, jeb wai Winam pee mums „labs prahts"?

II. Weens taisnais.

Ir eespehjams pazeltees pahri par samaitato apkahrtni. Noas stahwoklis bij loti gruhts. Wiss zentas winu nowilkt dsilumôs, bet bes panahkumeem, jo Noa staigaja ar Deewu (9). Ir eespehjams wisur buht tizigam: skolâ, darbnizâ, kara deenestâ, ja peekopj satiksmi ar Deewu. Noas ustiziba eeguwa preeksch wina lelu swehtibu, jo Deews wis neturu labu prahtu, pee ka Winam eegribas, bet pahr taisneem ir Wina smaids. Tas bagati algo par launu beedru (tahdi bija ari Noum) apsmeeleem.

III. Grehka sods.

Laudis, starp kureem Noa dsihwoja, apsmehja Deewu; bet Deews bij nomodâ, un nolikta laikâ sods nahza. Wisu laiku, kamehr Noa buhweja schkirstu, Deews runaja us scheem laudim, bet tee neklausija. — Tad pluhdi nahza un tos isnihzinaja. Deewa Gars nepuhlesees gar zilwekeem weenmehr. Wina pazeetibai ir robeschas. „Tagad ir tas peenehmigais laiks." „Schodeen, kad juhs Wina balsi dsirdeet, neapzeetinajeet sawas sirdis." Grehkam katreis ir sods. Deews ir swehts un taisns un newar zeest pahrkahpumus un grehkus. Patwehrees schkirstâ — eeksch Jesus Kristus, jeb tawi grehki wedis pahr tewi nahwi.

Lai dsihwojam labi un swehti, tad muhsu mahjas un skolas tiks zaur mums swehtitas, ka Noas dehl tika glahbti sawa tehwa dehl.

Swehtdeen, 10. februari.

Deewa deriba ar Nou.

1. Mos. 9: 8—17.

Zelta teksts: Sawu waraswihksni padebeschôs eszmu lizis, un ta buhs deribas sihme starp Mani un starp semi. 1. Mos. 9: 13.

I. Muhsu Deews mihle uzelt un turet deribu ar zilwekeem. Deriba ir sawstarpiga satiksme. Deewa sirds karstâ wehleschanas ir, ka Wina laudis pastahwigi ar Winu satiktos uztizibâ un mihlestibâ. 1. Jahn. 1: 7.

II. Schis deribas dehl ar Nou, zilweks ir bijis drohschs, ka pluhdi wairs neapdraudes semi. Waraswihksne padebeschôs ir schis drohschibas peerahdijums. Lai mehs weenmehr usluhkojam winu ka muhsu Deewa nesahwaigas uzstizibas sihmi, un lai mehs eewehrojam winu ari zitos sawôs peedsihwojumôs.

III. Pahrdomajat zitas deribas, kuras jau peepilditas, — lai muhsu tiziba tapin stiprinata. (Behrni lai mehgina paschi usmeklet tahdus gadijumus, ka peem.: 1. Mos. 15: 4 un 21: 1—3; 1. Mos. 50: 24 un Jos. 21: 43—45; Ap. 1: 8 un 2: 4).

IV. Greesisimees pee muhsu paschu deribas. Tas pats uzstizigais Deews ir winu ar mums slehdsis un Winsch to ari tures. 1) Grehku atnemts — 1. Pet. 2: 24 (ari no behrneem). 2) Swehtais Gars wadis un mahzis tos swehtos — Jahn. 16: 13; Rom. 8: 14 (palihdses mahjâs un skolâ). 3) Muhsu Kungs atkal atnahks — Ap. 1: 11 (esset uzstizigi Winu gaidot). 4) Wisai pasaulei buhs atsiht Winu ka kehninu kehninu un kungu Kungu — Ds. dsj. 72. Jahn. par. 19: 16 (wai mehs wisi esam Wina pawalstneeki?). 5) Tad waldis meers, labklahjiba, taisniba — Es. 2: 4; Mal. 4: 2 (wai mehs pehz ta neilgojamees?). (War likt behrneem usmeklet ja ne wisas, tad daschas no peewestâm rakstu weetam, lai wini mahzitos weikli staigat pa wisu Bibeli, un ari redsetu Wezâs un Jaunâs Deribas saskanu).

Stahsti un dseesmas.

Feiteru Melanijas:

Wezais un Jaunais Gads.

Winsch tuwojas katedrim luhpam trihzot,
Tanu gabalu norakstijis:
„Ak skolotaj, dodat man jaunu lapu,
Es neusmanigs pee schis esmu bijis!"
Un traipekļu pilnâs lapas weetâ
Es jaunu, tihru tam eedewu
Un teizu, smaidot ta behdigam azim:
„Mans behrns, dari labak nu!"

Pee Troņa es gahju ar nospeestu sirdi:
Bij beidsees wezais gads.
„Mans Tehws, wai preeksch manis Tew ir
jauna lapa?? —
„Schis pehdejais rakstens man sabojats."
Tehws, nemot man wezo lapu, teiza:
„Ahe jaunu, it baltu tew dahwinu,"
Un manai dwehselei uzsmaidija:
„Mans behrns, dari labak nu!"

Rigâ, 1913.

Atis un Indriķis.

No Kwedlinburgas domes — skan swani swaneet swan,
Jau pirmee dseesmu toni no dseedatajeem skan.
Ar keisara pulzinajis apsewim leelkungus,
Lai luhdsot saqaidiitu tee jaunos semswehtkus.

Winsch warens zitu pulkâ un wihrigais kâ daschs;
Ka elditi tam mati, ka sibins skateens — ass.
Ne tikai jozdamees par launu nodara to —
Daschs labs jau isbaudijis ta rokas smagumu.

No kahda kara atkal winsch laimigs pahrnahzis —
Wi jemes eenaidneekus winsch nam wis sakawis.

Tas wina meeſigs brahlis, kas kaujâ ſaguhſtits —
Dehl trihskahrtiga dumpja uſ nahwi noſodits.

No Kwedlinburgas domes jau puſnakts ſtundu ſit —
Tik gaiſchi, brihniſchki ſkan tornî „diwpadſmit;“
Kà zeli, tà ar ſirdis preekſch Deewa ſemojas —
Un luhgſchanas, kà upurs, uſ augſchu pazelas.

Te durwis walà weras — nahk eekſchâ zilweks kahds —
Pàr wina ſtaltàm meeſam rupjſch grehku uswalks klahts;
Pee keiſara winſch ſteidſas — tad ſemigs zelòs kriht —
Winſch apkampj brahla kahjas, ſteidſ wahrdus iſſazit:

„Ak, brahli, — mana waina kà naſta mani ſpeeſch;
Ta aſinainas wahtis ſche manâ ſirdi greeſch;
Ko noſeedſees, to deldet war ſchehlaſtibas ſtrauts; —
Ak peedod, dahrgais keiſar! ak, brahli, peedot trauz!“

Bet — bahrgi raugas keiſars un zeetà balſi teiz:
Tew peedewis jau diwreiſ — wehl wairak praſit beidſ!
Par tewim ſpreedums kritis, kà katram laundarim —
Un iſpildits no bendes tas taps pehz deenam — trim!

Top bahli augſtee ſirſti, bahls herzogs Indrikis;
Dſilſch kapa kluſums domê ir wiſus pahrnehmis.
Tur buhtu dſirdejuſchi pat lapu nokrihtam, —
Jo duhſchas naw neweenam teikt wahrdu keiſaram.

Te abats deewbijigais — rau — pagreeſchas pret to;
Winſch grahmatu tur rokâ — pàr wiſàm ſwehtako.
Tad Deewa wahrdus laſit winſch ſkalâ balſi ſahk, —
Kà Peteris pee Jeſus ar jautaſchanu nahk:

„Zik reiſas manam brahlim, Kungs, likums peedot leek? —
Ja ſeptinkahrt to daru — waj tas wehl nepeeteek?
— „Ne tikai ſeptin reiſas, bet ſeptindeſmitskahrt
Reiſ ſeptin tew buhs peedot un ne wis brahli bahrt!“

To dſirdot aukſtai ſirdij top ledus dekis ſchkirts;
Winſch uſzel ſawu brahli — un ſpeeſch pee ſawas ſirds.
Iſ ſapulzeto mutem ſkan Deewam ſlawa, gods —
Tahds ſeemas-ſwehtku wakars wehl nebij peedſihwots.

Atdſejojis W. F.

Mans draugs.

Kur ween eju, kalnôs, meſchôs, plawâs —
Seko man mans draugs, es ſinu to;
Gan Winſch neredſams, bet ſirdî juhtams,
Ka Winſch brihdina un eeſtipro.
Tas mans Jeſus. Winſch pee kruſta mira,
Bet Winſch dſihwo muhſcham muhſchigi.
Saweem draugeem winſch ir allaſch tuwu
Mahjup wadidams tos mihligi.

Wiſs, kas debeſis, man lemts par dalu;
To man dahwina mans debeſs Draugs.
Wina tuwumâ es laimigs juhtos;
Ruhpes gaiſt un aiſmirſtàs mans behdu trauks.

Sirſchu draugi beeſchi klihſt un mainàs,
Bet Winſch teiza: „Gaidi maſu brihd!
Drihſt atklahſees tew debeſs ainas,
Tàs, ko azs ſche newar eeraudſit.“
Kad kà Toms es grimſtu maſtizibâ,
Nahwe kad ap mani ehnas met,
Tad mans Draugs ar mihleſtibu
Sawas rehtas leek man eezeret.
Ak, kà ſirds tad preeka juhtam pildas!
Azis pahrpluhſt laimes aſaram. . .
Un mans prahts ar debeſs domam zildas
Mihleſtibas juhtu atminam.
Mihlais Jeſus, dahwini man preeku,
Kad man behdu tumſa uſmahzàs.
Lai pee laimes laudim ſkaitits teeku,
Teem, ko katris teekot atſpirgſtàs.
Labais Gans, kas ſawas awis gani,
Tawam pulzinam es peeſkaitos.
Mihlais Jeſu, neaiſmirſti mani,
Dod no ſwehtibam, lai atſpirgſtos.

Pirſneeku Jahnis.

Draugam.

Aiſgahja, paſuda ſeedonaſmaidi,
Laizinu ihſu wiſs bija tik jauks.
Tagad ir ſeema, kur ſkatu ween raidi; —
Nebuhs ta muhſcham — drihſ ſalos un plauks!
Tà ari zeribas reiſàm mums paſuhd,
Leekàs kà kugitis ſaſchkihdis irſt.
Wiſs, ko mehs dehſtam, tas nowihſt un ſatruhd,
It kà par ſpihti, ko mihlam, tas mirſt.
Gaidiſim, zereſim, ſeedons kad atnahks,
Atneſis preekus un laimes wehl daudſ.
Nebuhs wairs ſkumju, kas prahtu mums nomahks,
Iſklihdis ſehras, kas ſirdi tà ſchnaudſ.

A. Elberts.

Apſkats.

Wiſaugſtakais Manifeſts.

No Deewa ſchehlaſtibas Mehs Nikolajs II, Wiſas Kreewijas Keiſars un Patwaldneeks, Polijas Zars, Somijas Leelknaſs un t. t., un t. t., un t. t. daram ſinamu:

Ar Muhſu manifeſtu no 1904. gada 1. auguſta Mehs tahdam gadijumam, ja Mums buhtu lemts nomirt pirms Muhſu Dehla, Wina Keiſariſkàs Augſtibas Tronamantineeka Zeſarewitſcha un Leelknaſa Alekſeja Nikolajewitſcha pilngadibas, — noteizàm lihdſ wina pilngadibai par walſts pahrwaldneeku Muhſu brahli, Leelknaſu Michailu Alekſandrowitſchu. Tagad Mehs atſinàm par labu, atnemt Wina Keiſariſkai Augſtibai,

Leelknasam Michailam Aleksandrowitscham peenahkumus, kahdi bij winam uslikti ar manifestu no 1. augusta 1904. g.

Dots Zarskoje-Selâ, 30. dezembrî no Kristus dsimschanas 1912., bet Muhsu waldibas 19. gadâ.

Us originala ar Wina Keisara Majestates paschâ roku parakstits:

Nikolajs

Luhgums pehz amnestijas. Peterburgâ isplatijuschâs baumas, ka jaunee pilsehtas domneeki tuwakâ Domes sehdê nahkschot ar preekschlikumu luhgt, lai isfludina amnestiju wiseem, kas soditi par politiskam leetam. Luhgumu nodoschot Romanowa jubilejas komitejai. „Ds. W."

— **Peterburgas laikraksti** sino, ka teekot sastahditi to issuhtito personu saraksti, kureem waretu pasludinat amnestiju. No schim personam, kuru ir wairak kâ 6000, apm. puse ir strahdneeki un studenti. Amnestija buhschot ari preeksch tâm personam, kuras aisbehguschas no soda.

Maskawas gubernators gen. Dschunkowskis eezelts par Eekschleetu Ministra Beedri, kuram japahrsin polizija.

Otrâ Donas aprinkî eewehrota saslimschana ar mehri. — Odesâ konstateti jau 4. koleeras gadijums.

Zelu Ministrija projektejot weselu tihklu uhdenszelu, starp ziteem ari Baltijas un Melnâs juhras uhdens zelu. Jau eesahkts sastahdit scho projektu, kuram jabuht gatawam 1914. g. maijâ. Pirmâ rindâ buhs zelsch us Rigu pa Daugawu, otrâ — us Peterburgu pa Lowati un Wolchowas upem.

Leepajâ, J. Sermukslis †. 31. dezembrî priwatâ klinnizâ „Wiktorija" pehz aklâs sarnas operazijas nomiris weetejâs wahzu draudses ehrgelneeks, brihwmahkslineeks Sermukslis, 57 gadus wezs.

Bulgarija, Serbija un Melukalne negrib noslehgt meeru ar Turziju zitadi, ka ja Turzija atsakas no Adrianopoles. No sahkuma Turzija ne par ko negribeja ee-eet us schahdu preekschlikumu; lai isbehgtu jaunâm asinsisleeschanâm, 6 Eiropas leelwalstis zaur saweem suhtneem Konaantinopolê lika Turzijai preekschâ, ee-eet us Adrianopoles atdoschanu. Pehz pehdejâm sinâm no Konstantinopoles Turzija esot ar meeru to darit.

— „Frankfurter Zeitung" sino 7. janw., par Konstantinopoli, it kâ kreewu suhtnis Girss pehdejâs deenâs buhtu diwreis aisrahdijis Portai, ka gadijumâ ja karsch atjaunotos, Kreewija newar palikt neitrala.

Londonâ, 7. janw. „Times", pahrspreeschot leelwalstju preekschlikumu Portai, saka, ka jautajums par Adrianopoli isschkirsees automatiski, jo wina krischana agri waj wehlu naw apschaubama.

Salam janahk Greekijas ihpaschumâ, kura winu ceņemschanas dehļ ir nesuse daudz upurus. Korektâ Italija atdos salas sem winas waldibas Greekijai, ja Turzija ee-ees us to. Zitas salas paliks Greeku rokâs, jo neweena leelwalsts naw gatawa suhtit us salâm karapulkus, lai isdsihtu greeku usbruzejus. Tuwakâm salam pee Dardaneleem jatop neitraliseetâm.

Franzijâ par presidentu eewehlets Puankarè, kursch energiski peepalihdsejis meera usturefchanai Eiropâ.

Dserschana starp musulmaneem. Masiiglihtotee zittautibneeki ar sawadu slimigu asartu nododas dserschanai. Stingri religiskâs saimes, kuru naw wehl masums starp musulmaneem, naw wehl krituschi schin netikumâ, bet masiiglihtotee baschkiri un Kasaņas tataru tumschee strahdneeki ļoti grimuschi dserschanas sehrgâ. Kasaņâ wisi nabadsigee eezirkņi pilditi dsertuwem, par leelu kahrdinaschanu ļaudim. Schinîs deenâs 2 baschkiri nomira aiz sagisteschanâs ar stipreem dsehreeneem.

Redakzijas telefons.

Sirsnigi apsweizinam Jaunâ Gadâ wisus, kâ muhsu agrakos, tâ ari no jauna klaht peenahkuschos lasitajus. Mehs no sirds esam pateizigi, ka muhsu sauzeja balss ir atraduse lihdsjuhtigu atbalsi daudsâs tauteeschu sirdîs, gan dsimtenê, gan tahlu plaschâ pasaulê. Un apsweizot prahwo lasitaju pulku, ne tikdauds mehs preezajamees par winu skaitli, ka par to, ka Kristus preeka wehsts un dsihwas tizibas pasludinaschana aissneegs tuhkstoschâm sirdis. Slawa tam Kungam. Kaut Kristus pestischanas darbs, kaut brihnischkigais Deewa Wahrds, Bibele, taptu schinî Jaunâ Gadâ zaur „Kr. W." daudseem tuwaki, mihļaki, dahrgaki nekâ lihds schim! Mehs sirsnigi luhdsam wisus muhsu lasitajus palihgâ pee tam, wispirms zaur nopeetnu dsihschanos pehz tahdas preekschsihmigas dsihwes, ka Bibele prasa, un ari zaur dsihwu leezibu par Kristu, kur ween tas eespehjams.

Luhdsam „Kr. W." abonentus, ja winsch jums pascheem buhs bijis par swehtibu, eeteikt ari saweem draugeem un pasihstameem. Buhsim preezigi ari dsirdet schad un tad no lasitajeem, kuri buhs tapuschi garigi pamodinati waj swehtibu saņehmuschi zaur „Kr. W." — Ja dascheem gadisees nesaprotami jautajeeni par praktisku kristigu dsihwi, ka ari is Bibeles, un ja tahdi nopeetnâ garâ greesisees pee redakzijas pehz isskaidrojumeem, — pehz labakâs eespehjas mehs tos mehginasim isskaidrot.

— **Muhsu ortografija.** „Kr. Wehstn." peeturesees schimbrihscham pee wezâs, parastâs ortografijas. Lokatiwôs, ari us „o" leetosim jumtiņu. Leelo burtu leetosim wahrdôs „Winsch, Tas," kad runa ir no Deewa, Kristus, waj Swehta Gara, ari „Swehtais Gars", Swehtee Raksti, Bibele. — Zilweku wahrdus wiswairak leetosim bez „h": Pawils, Karlis, Peteris, Martinsch u. t. t. Ar

„h" tomehr: „Jahnis", lai atschķirtu no Janis. — Nodalas no pantineem nodalisim ne ar komma, bet ar kolonu, un pantinas no pantinam ar punktu, p. p. Jahn. 3 : 16. 17. — Luhdsam wisus muhsu lihdsstrahdneekus sawos eesuhtijumôs peeturetees pee schis kahrtibas, un rakstit tikai us weenu lapas pusi, — lai redakzijai nebuhtu leeks darbs ar pahrstrahdaschanu. —

— Lai palihdsetu us preekschu garigâ dsihwê — mehs wehlamees issuhtit „Kr. Wehstn.", kâ ari garigas grahmatinas **par welti** muhsu tanteeschcem kara deenastâ, kâ ari flimnizam, zeetumneekem un nespehjneekeem. Lasitaji, kuri labprahtigi wehletos schini sinâ palihdset, ka ari pabalstit „Kr. W." isdoschanu, war peesuhtit sawus dahwinajumus „Kr. W." kantorim, Rigâ, Hospitala eelâ Nr. 24. — Kahdu swehtibu war atnest tahds darbs, redsams no sekoschas wehstules no kahda zeetumneeka:

Werro, 24. dezembri 1912.

Zeenijamâ apgahdneeziba!

Luhdsu atwainojeet, ka rakstu scho wehstuli bes markas, bet tâ ka es atrodos loti neapskauschamâ stahwoklî un man naw lihdsekļu, tad pat scho konwertu un pasta papiri man aistapinaja mans lihdsbeedrs arestants. Manas wehstules mehrkis naw nebuht no Jums ko luhgt, bet isteikt sirsnigako atsinibu un pateizibu par no Jums isdoto grahmatinu „Pestischanas zelsch, droschiba un preeks." Schai grahmatinai bij leels eespaids us manim, jo tikai zaur scho grahmatinu man atwehrâs ažis un es redseju, kahdâ breesmigâ stahwoklî es atrodos. Pateizotees zeetuma misionaram Preedes kungam, kursch nebehdadams par apsmeekleem, kuri jaklausas no arestanteem — jo daschi arestanti ir nekreetnaki par meschoneem — apmekleja muhs preeksch daschâm deenam un eedahwinaja man no Jums isdoto grahmatinu, un es to lasot un pahrdomajot wisu sawu dsihwi, nahzu pee slehdseena, ka tahlak tâ wairs newar eet, jo es loti mas wehribas greesu us Deewa Wahrdeem un mahzibu, zaur ko ari tik tahlu esmu tizis, ka atrodos zeetuma muhrôs, bet lasot scho grahmatinu, mana sirdsapsina pamodâs, un es no wisas sirds un dwehseles greesos ar luhgschanam pee muhsu Pestitaja Jesus Kristus, un tagad ne azumirkli neschaubos, ka Winsch manas kluhdas un grehkus peedos, domaju sahkt jaunu, jauku dsihwi muhsu Kungam un Pestitajam par godu. Un scho eespaidu us mani padarija schi swehtâ grahmatina, bes kuras es buhtu jo projam Deewa saimotajs, kâ agrak. Bet schee Seemas swehtki man ir ihsti swehtki, jo tagad tikai saprotu to preeku un tâs baudas, ko sajust war tikai tizigais. Tamdehl tureju, pehz sawam domam, par wajadsigu, Jums sirsnigi pateiktees.

Eedroschinajos luhgt no Jums, ja ir eespehjams, kahdas grahmatinas, kurâs ir rakstits par muhsu Kunga un Pestitaja dsihwi.

H. K.

— **Preeksch isdalischanas par welti** zeetumneekeem nodoti br. Preede 500 eks. „Pestischanas zelsch, droschiba un preeks", 250 eks. „Swehta Gara peepildischana", 250 eks. „Swehta Gara zilweka pasihschanas sihmes" un 50 eks. „Kr. W." us wisu gadu isdalischanai zeetumôs.

— **„Kr. W." par wisu pagahjuscho 1912. g.** wehl war dabut tikai nedaudf eksemplarus, — par 150 kap. Par 1912. g. otro pusi, no julija lihds dezembrim, 60 kap. ar peesuhtischanu.

— Schim „Kr. W-scha" numuram eet lihdsi ihpascha „Kr. W." sludinajumu lapa ar muhsu usaizinajumu Latwju tautai. Draugi, kas wehlas, wares scho lapu peelikt pee seenas, islikt weikalâ, waj aissuhtit saweem pasihstameem, lai ari ziti waretu to islasit.

— **W. Fetlerim** no pasihstamâs Peterburgas wakara awises „Вечернее Время" (Wakara laiks) peenahza usaizinajums issazitees winas slejâs par sekoscheem jautajumeem:

1) Ko Juhs sagaidat no 1913. gada tai eezirknî, kursch Jums wisinteresantaks un wistuwaks?

2) Juhsu personigâ wehleschanâs us 1913. gadu?

W. Fetlera **atbilde** — kura pehz tam bija nodrukata 31. dez. „Вечернее Время" numurâ bija sekoscha:

1) Tautas glahbschana no dserschanas, huliganibas, ateisma Lai to sasneegtu — brihwa, dsihwa sludinaschana wisâs tizibas schkirâs, ja tikai Kristus top sludinats. „Kad tikai Kristus top sludinats wisada wihse, lai nu ar neskaidru, lai ar pateesigu sirdi; par to es preezajos un preezaschos," (Wihl. 1 : 18). Sagaidu, kaut 1913 g. daschado basnizu kristigee labaki saprastos, peegreestu galweno usmanibu galwenajam, ja ari isschķirtos nenosihmigôs jautajumôs: eewehrojot kukainischus, nepalaistu garam kiloni; kaut, sastahwot daschadôs pulkôs, wisi pateesi tizigee pahrleezinatos, ka wiseem ir weens pawehlneeks — Kristus, un ka weenam pulkam newajag apschaudit otru, bet ar kopigeem spehkeem jazihnas — katrs sem sawa karoga — ar kopigo eenaidneeku: grehku un netizibu.

2) Personigi wehlos ar wiseem spehkeem palihdset nelaimigeem, krituscheem, ismisuscheem, — tandim bes zeribas un bes Deewa schini pasaulê, un preeksch tam — wairak sewi aisleegtees, mahzitees wairak mihlet wisus, bet sewischki eenaidneekus, un pateesi peerahdit, ka Ewangelija mahziba dota ne tikai preeksch tam, lai prahts taptu bagataks, bet pirmâ weetâ — preeksch rakstura un dsihwes pahrradischanas un pahrweidoschanas

Ewangelijuma sludinatajs W. Fetlers.

— **„Kr. Wehstn." premiju**, W. Fetlera, dseju un rakstu I. krahjumu, redakzija zerê dabut gatawu un issuhtit ar weenu no wakaras numureem, (domajams, julijâ).

Wehstulneeks.

A. S., S. — Pateizos par sweizeenu Jaunâ Gadâ un „Kr. W." pastellejumeem. Kas us manàm „Dsejam prosâ" 1912. g sihmejas, tad neustrauzatees par to, ka daschi tàs nosiahda par „atklahtam lamaschanam". Lamaschanas juhs atradiseet gan zitur, bet tikai ne „Kr. W." Manas „Dsejas prosâ" runà par prinzipa jautajeeneem, par pareisibam raksturâ un istureschanos wispahrigi, un newis par kahdàm ihpaschàm personam. Tàs pateesibas, kas issazitas „Dsejâs prosâ" ir wisas zilwezes un wisu laiku pateesibas. Paprasat teem, kas ir tam preti runajuschi, kapehz wini to ir darijuschi? Waj tapehz, ka winu sirdis skaidras no teem netikumeem, par ko „Dsejas prosâ" runà, jeb waj tapehz, ka wineem nepatihk nedz labotees, nedz dsirdet, kad wineem usrahda nepareisibas? Un prinzipâ runadams, neesmu sewi ahrâ isslehdsis no ziteem, jo tàs „Dsejas prosâ" ari mani paschu trahpa un war trahpit, ja tajâs leetâs neesmu Deewa un zilweku preekschâ skaidrs. Buhschu pateizigs, ja Juhs, waj kahds zits man noteikti peerahdis, ka issazitais „Dsejâs prosâ" ir pret Deewa wahrdu waj kristigas tizibas mahzibu. Tahdâ gadijumâ ari paschu Kristu warat apwainot par Wina wahrdeem Mat. 23:1—39, kur **paschmihligus, godkahrigus, mantas kahrigus, leekuligus** warisejus un rakstu mahzitajus, kuri **zitus gan mahza, bet paschi nedara**, kuri saseen gruhtas un nepanesamas nastas un leek tàs zilwekeem us plezeem, bet paschi tàs ne ar pirkstu negrib pakustinat, bet wisus sawus darbus tee dara, lai no ļaudim top redseti (Mat 23:3—5), Jesus nosauza par **„akleem zelu rahditajeem, gekeem, akleem, nobaltoteem kapeem, tschuhskam un odschu dsimumu..."** Bet ja nu daschi us to atbildetu, ka tas bija Kristus, kas tà runaja, un Winam bija us to teesibas, tad lai neaismirstam, ka tà tee wariseji ari sazija, bet newis par Kristu, kas w i n n laikâ dsihwoja, bet par teem praweescheem un taisneem, kurus winu tehwi bija nokahwuschi (29. p.) Scho k a p u s wini gan bija gatawi ustaisit, bet Kristu tee peesita krustâ. Tà wehl tagad ir ļaudis, kuri slawè Luteru, Mudiju un Sperdschenu, kas ir nomiruschi un winu goda un mantas kahribai naw zeļâ gahjuschi, bet ja Sperdschens waj Luters w i n n u pilsehtâ waj pagastâ dsihwotu, — un leelaku peekrischanu no ļaudim mantotu, waj Juhs gan domajat, ka schee p a g a t n e s „kapu ustaisitaji" nebuhtu t a g a d n e s pirmee kapu razeji? Ja schi naw logika un ja schis, **wisus faktus** bespartejiski salihdsinajot, naw pateeziba, — lai man kahds to peerahda.

Waru pee tam Jums apgalwot, ka esmu rakstijis, ko esmu rakstijis, bes kahda ruhktuma sirdi. Naw neweena tiziga brahļa, kuram, ja winsch ir pateesi sirsnigs Deewa behrns, negribetu katru brihdi ar laipnibu eet preti un sneegt draudsigu beedra roku. Lai neweens nedomà, ka esmu nahzis us karu pret Deewa darbu dsimtenê. Manai sirdij sahp wisas schis pahrpraschanas, un gaidu us ta Kunga taisnibas saules uslehkschauu ar dseedinaschanu apaksch winas spahrneem. (Malak. 4:2). Tapehz gribetu no sirds luhgt ari wisus tos, kuri ir eenaidigi isturejuschees: brahļi, — luhdsat nopeetni Deewu par scho leetu! Ļaujatees „waditees" sawâs sirdis no ta Kunga lehnprahtibas Gara, lai taisnu ļauschu asinis nenahk par jums un juhsu behrneem. Tàs tautas gaida us pestischanas wehsti, — lai isejam un lai preezajamees par katru, kas iseet, ja ari winsch nebuhtu no „muhsu pulka". Jo galu galâ, kas naw pret mums, tas ir ar mums. Es tapehz juhs, kas no sirds tam Kungam kalpojat, par eenaidneekeem neusskatu, kas juhs ari nebuhtu, un kà juhs ari nesauktos. Un juhs kà domajat usskatit scho darbu? Jo teescham mums buhs reis jadod atbilde ta Kunga preekschâ.

Juhsu masakais brahlis
eeksch Kristus
W. Fetlers

Deewa wahrda sapulzes

Rigâ,

Golgatas namâ, Hospitaļa eelâ Nr. 24. — (Telefons Nr. 73—12).

Swehtdeenâs, p. 10 r. un 7 wak.
Zeturtdeenâs, pulksten 8 wakarâ.

W. Fetlera garigas sapulzes kreewu walodâ

Peterburgâ,

Ewangelija Namâ, 24. Linijâ Nr. 11. („Домъ Евангелія", 24 линія № 11. — Телефонъ 528—83).

Swehtdeenâs pulksten 11 r. un 7 wakarâ, otrdeenâs un peektdeenâs — plkst. 8 wakarâ, pirmdeenâs — p. 6—10, damu pulzina rokdarbu, sestdeenâs p. 8, tizigajo sapulze.

Treschdeenâs, pulkst. 8 wak., **leelajâ Tenischewa konzertsahlê,** Mochowaja eelâ (Моховая ул. № 33):

Fetlera religiskas lekzijas studenteem, kursistèm un ziteem. Dalibu nem kreewu garigs jaukts koris.

Ee-eja brihwa.

Kreewu walodâ sawâ treschâ gada gahjumâ sem W. Fetlera redakzijas Peterburgâ isnahk **garigs mehneschraksts**

„Гость" (Weesis).

Maksà par gadu, ar peesuhtischanu **1** rub. **Adrese:** С.-Петербургъ, въ контору журнала „ГОСТЬ", 24 линія № 11. — War pastellet ari zaur „Kristiga Wehstnescha" kantori, Rigâ.

Kreewu garigas grahmatas, sprediķi, dseesmas, Bibeles, Jaunderibas
— — — — war pastellet — — — —
zaur „Kr. W." kantori, — waj taisni rakstot us „ГОСТЬ" adresi.

Sludinajumi.

Lai eetaupitu abonenteem pasta isdewumus, tad
us

Kristigo Wehstnesi

peenem pastellejumus:

Rigâ: Golgatas Namâ, Hospitala eelâ 24.
Peterburgâ: Ewangelijuma Namâ, 24. linijâ, Nr. 11.
Maskawâ: Luhgschanas sapulzê, Покровская ул. 12, кв. 35, pee S. Stepanowa.
Jelgawâ: P. Lauberts, Schagares eelâ Nr. 11.
Wez-Leepajâ: 1) F. Ukstinsch, Husaru eelâ Nr 5. 2) Grahmatu weikalâ, Leelâ eelâ Nr. 10 (Pahrdod ari pa numureem 15 kap gabalâ).
Jaun-Leepajâ: A. Kubel, Uhdena eelâ Nr 15.
Wentspilî: 1) J. Emka, Juhras un Leepu eelas stuhrî, 2) „Sila Krusta" beedribâ, Pils eelâ Nr 42. 3) Fr. Jakobsons, Lauku eelâ Nr 4.
Piltenê: O. Legsdinsch, Luhgschanas namâ.
Kuldigâ: 1) J. Brauns, Muzeneeku eelâ Nr. 12. J. Wagars, skolotaju seminarâ.
Pitragâ un apkahrtnê: J. Pukukalns.
Ugunzeemâ: M. Morgensterns, Wilkuhlôs.
Preekulê un apkahrtnê: G. Freimans, pascha namâ.
Preekul-Asitê: K. Huhns, Waitscha mahjâs.
Jutkaischôs un apkahrtnê: Sch. Weits.
Smiltenê: K. Sakis, Lihdes mahjâs.
Limbaschôs: K. Pauzits, grahmatu weikalâ.
Jaunjelgawâ: J. Klasons, Rahtuscha eelâ Nr. 17.
Jehkabschtatê: P. Nerbuls, Leelâ eelâ Nr 170.
Nowgorodâ: preeksch Lubines un Derewas kolonijam: Dukewa kolonial-tirgotawâ.

Ahrsemês:

Hamburgâ: A. Sware, Schulweg Nr. 37, Diakonissenheim „Siloah“ 19.
Londonâ: Stud. Rób. Fetlers, Mahzitaju Koledschâ, (Pastors' College, Newington Butts, London E. C.).
Nujorkâ: M. Lodsinsch, 3 Henry Street, Mariner Temple.
Filadelfijâ: Dr. A. Roland, 1701, Chestnut Str.
Bostonâ: Ahrsemes Misiones Beedribâ, Ford Building.
St. Franzifkâ, Kalifornijâ, H. Redins, 2004—22d Str.
Brasilijâ: Hans Elberts. Orleans do Sul, Sta Catharina.
Australijâ: G. A. Packer, Sydney, The Watchman, N. S. W.
Jaun=Selandê: Rev. R. S. Gray. Christchurch, New-Zealand.

Mahzitaju un skolotaju kgus, kuri buhtu labprahtigi peenemt pastellejumns uf „Kristigo Wehstnesi“ preeksch sawas apkahrtnes un buht zaur to palihdsigi schinî pamoschanas darbâ, laipni luhdsam peesuhtit mums nekawejot sawas adreses preeksch eeweetoschanas nahkoschâ numurâ.

Jelgawas Kommerzbanka.

Jelgawâ, Katolu eelâ 44. — Tel. 62.

(1899. gadâ dibinatà **Jelgawas Laukſaimneezibas Beedribas Krahſchanas=Aiſdoſchanas Sabeedriba** 1912. gada beigâs pahrwehrſta par „Jelgawas Kommerzbanku“. Pahrwehrſchana bija tadehl wajadſiga, ka „Jelgawas Laukſaimn. Beedr. Krahj=Aiſdoſchanas Sabeedriba“ bija pahraugufe pahr ſihka kredita eeſtahdes ſchaurajàm robeſcham un tiklabi darbibas leelums, kà ari ſadſihwes wajadſibas praſa pehz tahdas naudas eeſtahdes, kurai wiſplaſchakàs darbibas robeſchas. Un Kommerzbanku ſtatuti nu ir Kreewijâ wiſplaſchakee un ehrtakee — un tadehl Jelgawas Laukſ. B Kr.=Aiſd. Sabeedribas beedri ſchkeetas pareiſi darijuſchi, ſawu Sabeedribu paplaſchinot uſ Kommerzbanku ſtatutu pamata).

Jelgawas Kommerzbanka iſdara wiſadas banku operazijas: peenem noguldijumus, iſſneedſ aiſdewumus un iſdara naudas pahrwedumus un eekaſejumus.

Par noguldijumeem un aiſdewumeem teek aprehkinatas tahdas pat prozentes kà lihdſ ſchim Jelgawas Laukſ. B. Krahj=Aiſd Sabeedribâ un proti: par noguldijumeem 3—6 proz., ſkatotees uſ to, ſem kahdeem noſazijumeem noguldijums teek nolikts. Noguldijumus peenem no beedreem un nebeedreem. Par aiſdewumeem aprehkina 6—8 proz. (pret wehrtspapireem wiſmaſakàs un pret galwoſchanu (wekſelem) augſtakàs. Aiſdewumus iſſneed beedreem un nebeedreem.

Kantors atwehrts ikdeenas no plkſt. 9—2 deenâ. Paſta adreſe wehſtulem un naudas ſuhtijumeem: гор. Митава, Митавскому Коммерческому Банку, Католическая ул. 44.

Jelgawas Laukſ Beedr. Krahſchanas=Aiſdoſchanas Sabeedribas **noguldijumi** paleek nepahrgroſiti ſpehkâ ſem teem paſcheem noſazijumeem, ſem kahdeem wini nolikti, tikai noguldítajeem wajadſibas gadijeenos winu leetâs jaeet pee Jelgawas Kommerzbankas, kura iſmakſàs ſcho noguldijumu prozentes un paſchus noguldijumus, teem, kuri to peepraſis — gluſchi tàpat kà lihdſ ſchim. Par jauneem noguldijumeem tiks iſdotas Jelgawas Kommerzbankas noguldijuma ſihmes.

Par noguldijumeem uſ tekoſcha rehkina makſa 5 proz.

Noguldijumus war eeſuhtit ari pa paſtu. Suhtijumu ſanehmuſe banka pehz uſdotàs adreſes iſſuhta noguldijuma ſihmi. Uſ wehleſchanos tà pat pa paſtu iſdara ari noguldijumu atmakſu un iſſuhta noguldijumu prozentes.

Aiſdewumi paleek ari nepahrgroſiti lihdſ tam laikam, lihdſ kuram tee iſſneegti. Tikai pee jaunas nokahrtoſchanas tee tiks nokahrtoti un iſſneegti Tikai pee jaunas nokahrtoſchanas tee tiks nokahrtoti un iſſneegti tahlak (pagarinati) Jelgawas Kommerzbankas kahrtibâ. Jauni aiſdewumi teek tuhlit iſſneegti Jelgawas Kommerzbankas kahrtibâ (banku kahrtibâ).

Wiſpahrigi ſakot — wiſas Jelgawas Laukſ. B Krahſchanas=Aiſdoſchanas Sabeedribas dariſchanas ir pahrgahjuſchas uſ Jelgawas Kommerzbanku un teek no tàs tahlak weſtas un nokahrtotas Sabeedribas lihdſſchinejâ kantori, Jelgawâ, Katolu eelâ 44.

Jelgawas Kommerzbankas beedru dalibas kapitals ahkumâ ir **1.000.000** rublu leels un bankas pirmajâ generalapulzê 31. okt. 1912. g. tika paaugſtinats uſ 2 miljoneem.

Par

Jelgawas Kommerzbanku

pahrwehrſtàs

Jelgawas Laukſaimneezibas Beedribas Krahſchanas-Aiſdoſchanas Sabeedribas

(Jelgawâ, Katolu eelâ Nr. 44. Telefons 62.)

Bilanze 30. ſeptembri 1912. gadâ.

Beedribas droſchiba: Sabeedribas kaſê atrodoſchai droſchibas kapitali **810,980** rbl. **99** kap. un **2156** beedru garantija.

Aktiwâ:

Skaidra nauda un wehrtspapiri:		
kaſê nauda	40,566	20
uſ tekoſcha rehkina	344,884	17
wehrtspapiri	34,709	35
beedru dalas zitâs kred. eeſtahdês	9,025	—
Aiſdewumi:		
Uſ obligazijam	3,656,295	—
„ galwoſchanu	462,217	—
„ wehrtspapireem	78,776	—
„ eekihlajumeem	156,109	—
„ beedru dalam	507,690	—
Tahlaki noguldijumi	624,500	22
Kantora konts	19,621	05
Inwentars	5,941	78
Noguldijumu rentes	32,536	44
Kopâ	5,972,771	21

Paſiwâ:

Sabeedribas kaſê atrodoſchees droſchibas kapitali:		
Beedru dalas	744,350	—
Reſerwes kapitals	33,025	65
Daſchadi ziti kapitali:		
neiſdalita pelna	10,448	68
aiſdewumu reſerwes	8,871	26
inwentara d. k.	4,067	09
nama buhwes k.	10,218	31
Diwidende	6,648	50
Aiſdewumu rentes	189,132	47
Noguldijumi:		
Ar uſſaziſchanu	4,660,689	35
Beſ uſſaziſchanas	185,986	57
Uſ augku augkeem	58,865	94
Daſchadi	60,467	40
Kopâ	5,889,229	92

Walde: mahju ihpaſchneeki agronoms **J. Biſſeneeks**, agronoms **J. Braſda** un **D. Kahnbergs**.

Nr. 1. Saturs:

Redaktors-iſdewejs: W. Fetlers.
Rigâ, Hoſpitala eelâ Nr. 24.

Drukajis P. Gailis Rigâ, Jahna eelâ Nr. 8 (eepretim Jahna baſnizai).